

UKULI

Julkaisija:

Turun Lintutieteellinen
Yhdistys r.y.
PL 67, 20101 Turku 10

Toimitus:

Juhani Toukola (päätoim.)
Kurjenkaivonkenttä 5 A 16
20500 Turku 50, p. 16 630

Antti Karlin (tilaukset)
Hämeenkatu 2 B 26
20500 Turku 50, p. 23 385

Timo Vuorisalo
Rätiälänkatu 18 as. 3
20840 Turku 84, p. 356436

Ukuli ilmestyy neljänä nume-
rona vuodessa. Lehti sisäl-
tyy yhdistyksen jäsenmak-
suun. Ulkopuolisille tilaus-
maksu vuodelle 1981 on 25mk,
joka maksetaan postisiirto-
tilille TU 5138 66-3. Irto-
numeroita saa kokouksissa ja
Tapani Missoselta, os. Yo-ky-
lä 23 A 3, 20510 Turku 51.

Ilmoitushinnat:

1/1s. 200mk, 1/2 120mk
1/4 75mk

Painopaikka:

Turun Yliopiston Offset-
paino, Turku 1981

SISÄLTÖ:

	sivu
Ennen asiaa	1
Vesa Multala: Lintusyksy 1980	2
Juhana Piha: Kuningaskalas- tajan esiintymisestä TLY:n alueella	14
Markku J. Saarinen: Lemm- kurpista	19
Olli Tenovuo: Harvinaisuu- det 1980	21
Mielipide	39
Kansikuva: Matti Valta	
Piirros: Jouni Leinonen	

UKULI

3/1981

Hei taas Rakas Lukijakunta! Heittäydyin kirjoituspöytäornitologik-
si ja kasasin Teille lehden. Tämä on Turun Lintutieteellisen Yh-
distyksen ornitologinen lehti Ukuli, vuoden 1981 kolmas numero
- ainutkertainen ja arvokas. Toista painosta ei oteta ja ensimmäi-
nenkin on vain runsaat puolentuhatta, joten jos jollakin keinoin
olet onnistunut saamaan lehden omaksesi, säilytä se huolella. Niin,
kirjoituspöytäornitologina tässä istun, enkä muuta voi. Viidettä
vuotta (ja viimeistä) vatkaan sanoja TLY:n kirjallisissa töissä,
ja ensi-ihastus alkaa ehtyä - jäljellä rakas rutiini. Vuoden kol-
mas numero on aina ylivoimaisesti vaikein ja tämä näkyy varmasti
tasossakin. Maasto vetää puoleensa välistä vahvastikin, mutta on-
neksi siihenkin on tänä vuonna järjestynyt paljon aikaa. Sukupolvi
tulee ja sukupolvi menee, mutta vuodenaikojen kierto ja maa pysy-
vät iäti. Siinä on lintumiehen leppoisa hölkkätä mukana ja kompata
maastoa niin kauan kuin jaksaa.

Viime syksynä suoritettiin kysely lehdestämme, eli mitä mieltä.
Yli kolmesta sadasta saatiin yhdeksältä palautetta, joten lehden
linja lienee mykistänyt Teidät, Rakas Lukijakunta, täysin. Aineis-
ton pienuuden takia voin kirjata tähän kaikki mielipiteet. Muutakin
lehden linjan arviointia on toimituksen tietoon tullut noin epä-
virallisemmin, mutta katsotaanpa mitä virallinen palaute piti si-
sällään: "Lehden sisällössä on tapahtunut kehitystä parempaan,
mutta pinnatilastointia esiintyy vielä liikaa erinäisissä artik-
keleissa, mikä ei ole aina positiivista luettavaa. Uusia kirjoit-
tajia pitäisi innostaa kirjoittamaan tutkimuksistaan, vaikka kir-
joitus ei olisikaan aina niin 'tieteellinen'." "Yrittäkäähän nyt
vähän viisastua ja älkääkä tehkö Ukulista mitään Ornithic
tai Lintumiehen tapaista tekotieteellistä lehteä, vaan noudattakaa
lukijakunnan toivomuksia ja pysykää 'lähellä maata', ts. pitäkää
Ukuli harrastajien julkaisuna eikä turhautuneiden ja lapsellisten
'ornariprofessorien' tutkimusten väitöskirjana." ; "Nykyinen suun-
ta täsmälleen oikea. Silti esim. kevätkatsaukset nykyisellään
turhan yksityiskohtaisia, lyhyt kuvaus säästä ja kunkin lajin pää-
muutosta (ei + täysin merkityksettömiä ensiharhailijoita) riittäi-
si, lisäksi kaipaisin eri vuosien vertailuja. Myös esim. rengas-
tustoiminnan tavoitteita ja mielekkyyttä voisi pohdiskella (pyy-
tää kirjoitus E.Lehikoiselta)." ; "Muutakin kuin taulukoita!!
Onko niitä?" ; "Asiallisuutta (?) enemmän. Lukuisat virheet jul-
kaistuissa havainnoissa ovat tietystä valitettavia." ; "Toiveet:
hyvä sarjakuva ornitologista (jatkosellinen), keskustelua ajan-
kohtaisista lintujensuojelu- yms. kysymyksistä." ; "Katsausten
osuutta olisi syytä vähentää, ts. omia juttuja ja tutkimuksia li-
sää. Pinnamiehille oma vakiopalsta, ettei tarvitsisi koko lehteä
tärvellä pinnakilpailulla, jopa pääkirjoitusta!(Ukuli III/80). Ku-
vitus hyvä (ei valokuvia), painoasu aivan kelvollinen (sisältö pai-
naa enemmän kuin hienostelu, joka on myös kallista)." ; "Kiitokset
toimitukselle ja kaikille kirjoittajille näinkin 'tukevasta' leh-
destä!"

Siinä sitä. Yritetään tasapainoilla.

Juhani Toukola

LINTUSYK SY 1980

VESA MULTALA

Katsaus vuoden 1980 lintusyksyyn on laadittu kuten edellinenkin syyskatsaus. Muuton alkua on tutkiskeltu läpimuuttajien perusteella (taulukko 1.), samoin kuin muuton päättymistä. Mukaan on otettu myös "ennätysmyöhäiset" havainnot muista lajeista (taulukko 2.). Seuraavaksi on käsitelty päiväpedot massiivisella taulukkosivulla (taulukko 3.). Valitettavasti tässäkin katsauksessa ei ole voitu tehdä vertailuja petojen ikä- ja sukupuolieroihin, lähinnä siksi ettei havainnoissa ole niitä ilmoitettu. Petojen jälkeen käsitellään päämuutto suppeasti taulukon (taulukko 4.) ja diagrammien (kuvat 1., 2. ja 3.) avulla. Isojen lintujen muutosta on piirretty diagrammit. Lopuksi käsitellään vähäiset vaelluslintuhavainnot, parin diagrammin kera (kuvat 4. ja 5.).

AINEISTO

Seuraavat henkilöt ilmoittivat havaintojaan (sulkeissa lyhenne) :

J.Grönlund (JG), J.Helstola (JH), I.Hämäläinen (IH), M.Kallela, P.Laaksonen (PL), V.Multala (VM), T.Numminen (TN), V.Peltola, A.Rivasto (AR), M.J.Saarinen (MJS), Jouni Saario (JoS), Jukka Saario (JuS), K.J.Salonen (KJS), R.Saranto (RS), A.Suoranta (AS), M.Tamminen (MT), O.Tenovuo (OT), R.Tenovuo (RT), J.Tittonen (JT), L.Vilhunen (LV), J.Vuorinen.

Lisäksi tässä katsauksessa on ensi kertaa käsitelty Jurmon lintuaseman havaintoja, myös Vänön lintuaseman havainnot ovat mukana. Yliä on havaintoja poimittu Ruissalon postilaatikosta ja Turun Yliopiston pinnalialta. Kiitokset kaikille havaintojaan palauttaneille !!

Tekstissä käytetyt lyhennykset :

Kuntien nimet : katso takakannta.
p=paikallinen, m=muuttava, ä=äänihavainto, k=koiras, n=naaras ;
noin ; kokonaisuus (tilanteesta riippuen!), n-p=naaraspukuinen.
Tieteellisten nimien lyhennykset: katso jostain lintukirjasta.

Hyvin lyhyesti syksyn säästä:

Elokuu oli melko lämmin ja sateiden puolesta suunnilleen normaali. Syyskuun alussa oli viilempi jakso, mm. 2.9. oli aste pakkasta aamulla. Sademäärä ja lämpötila olivat syyskuussa muuten melko normaaleja, paitsi kauan viime päivinä alkanutta ja lokakuun toiselle viikolle jatkunutta viileää sadekautta. Lokakuu jatkui koh-laisen lämpimänä ja vähäsateisena, kunnes 25.-26.10. välisenä yönä tuli oikea lumimyrsky, joka jätti jälkeensä noin 30-senttisen hangen. Sää jatkui kylmänä marraskuun kolmannelle viikolle saakka, jolloin vesisateet huuhtelivat loput lumet ojiin ja viemäreihin. Lyhyesti voisi kulunutta syksyä luonnehtia normaaliksi lukuunotta-matta aikaisin tullutta lumipeitettä.

Evästyksiä syksy-81:lle :

Petojen ja isojen lintujen lisäksi kannattaa kiinnittää erityistä huomiota lapinkirviseen, joka on vuoden projektilajeja. Myös kottaraishavainnot ovat tervetulleita, ainakin kaikki suurimmat parvet kannattaisi ilmoitella.

Taulukko 1. Läpimuuttajien ensinavainnot. Sulkeissa kolmen ensimmäisen havainnon keskiarvo. Jurmo: katso teksti.

Laji	1.hav.	\bar{x}	Paikka	Yks.	Hav.	Jurmo
Jouhisorsa	13.07.	(16.07.)	Raisionlahti	2 yks	JH	n25.07.
Lapasotka	23.09.	(07.10.)	Naa Luonnonmaa	1 n-p	JuS	29.09.
Alli	17.09.	(22.09.)	Kus Anavainen	1p	RT	28.09.
Uivelo	21.09.	(02.10.)	Sa Halikonlahti	1p	KJS	22.10.
Metsähänhi	19.08.	(02.09.)	Tu Slalom	8 SE	PT	24.09.
Joutsen	12.09.	(27.09.)	Kus Työmies	1p	OT,RT	31.10.
Piekana	19.09.	(20.09.)	Ha Peksala	1p	JT	01.10.
Sinisuoahaukka	16.08.	(23.08.)	Kii Omenajärvi	1 k S	IH	27.08.
Ampuhaukka	12.09.	(15.09.)	Kus Lypertö	5p	OT,RT	11.09.
Tundrakurmitsa	21.06.	(20.07.)	Kus Hurunolma	1 W	JoS	n23.07.
Jänkäkurppa	10.09.	(13.09.)	Tu Rauvola	1p	PL	27.09.
Pikkukuovi	22.06.	(26.06.)	Kor Utö	ä	JG	n14.06.
Punakuiri	05.08.	(16.08.)	Fy Rihtniemi	3 SW	PL	19.07.
Liro	18.06.	(19.06.)	Halikonlanti	4p	JT	19.06.
Mustaviklo	08.06.	(19.06.)	Kor Utö	2p	JG	15.06.
Valkoviklo	20.06.	(22.06.)	Tu Uittamo	3m	PL	n04.06.
Pikkusirri	22.07.	(03.08.)	Halikonlanti	5p	JT	19.07.
Lapinsirri	08.07.	(16.07.)	Halikonlanti	2p	JT	02.07.
Suosirri	07.07.	(10.07.)	Kus Iso-Hauteri	18p	RT	n28.06.
Suokukko	12.06.	(15.06.)	Halikonlanti	6p	JT	n11.06.
Mustavaris	19.09.	(19.09.)	Tu Artuk./Slalom	3p/2m	MT/PL	19.09.
Sinirinta	15.08.	(27.08.)	Kor Utö	1p	AR	(11.09.)
Lapinkirvinen	23.08.	(24.08.)	Halikonlanti	ä	TN	30.08.
Tilhi	23.09.	(01.10.)	Li Haimionmäki	2 yks	LV	(01.11.)
Lapinharakka	14.09.	(18.09.)	Raisionlahti	1 yks	JH	22.09.
Urpainen	21.09.	(29.09.)	Kus Isokari	1 yks	TN	23.10.
Järripeippo	31.08.	(02.09.)	Tu Pansio/Shell	2m/1m	MT/VM	12.09.
Lapinsirkku	29.08.	(29.08.)	3 havaintoa	3 yks	TN,PL	31.08.
Pulmunen	13.10.	(15.10.)	Kus Isokari	1m	TN	23.10.

Melko aikaisin aloittivat syysmuuton mm. metsähänhi, joutsen, tundrakurmitsa, Jurmon jänkäkurppa sekä Utön sinirinta. Ensinhavainnoiksi myöhäisiä ovat ainakin piekana, punakuiri ja urpainen. Taulukosta on karsittu pois lapasotka 16.7. ja ampuhaukka 27.7. Jurmossa on joskus vaikea todeta syysmuuton alkua, naisää tapauksissa on päivämäärän edessä käytetty n- merkkiä. Sulkeissa olevat päivämäärät tarkoittavat, että lajista on tehty Jurmossa vain yksi syys-havainto. Kolmen ensinhavainnon keskiarvoluvussa eivät ole mukana Jurmon havainnot.

Muista lajeista tehtiin joukko aikaisia muuttohavaintoja. Poimittakoon tähän joitakin mielenkiintoisimpia :

Härkälintu	22.08.	Jurmo	1 yks
Töyhtönyyppä	26.05.	Tu Pansio	3 S MT
Lehtokurppa	23.07.	Jurmo	1 yks
Isokuovi	27.05.	Tu Pansio	2 S MT
Metsäviklo	07.06.	Kus Laupunen	1p AS
Merikinu	12.07.	Kus Anavainen	1m RT
Sepelkyynky	16.07.	Halikonlanti	1 S JH
- " -	01.08.	Nau Bergham	1m JG
Räystäspääsky	16.07.	Kus Kuuskari	1m RT
Törmöpääsky	10.07.	Ke Mainiemi	1m JT
Kulorastas	31.07.	Ke Mainiemi	1m JT
Hippiäinen	22.08.	Jurmo	2 yks
Rautiainen	03.08.	Tu Shell	ä JH
Metsäkirvinen	03.07.	Jurmo	1m
Tikli	11.08.	Ha Viiala	4m JT
Punavarvunen	08.07.	Kus Anavainen	1m RT

SYYSMUUTON PÄÄTTYMINEN

Seuraavaan taulukkoon on koottu viimeiset havainnot läpimuuttajista sekä lajeista, joiden viimeinen havainto on myöhäisempi tai yhtä myöhäinen kuin vuosien 1972-73 ja 1976-79 muuttokatsauksissa.

Taulukko 2. Syksyn viimeiset havainnot. Sulkeissa kolmen viimeisen havainnon keskiarvo. Jurmon havaintoja ei ole laskettu mukaan keskiarvoihin.

Daji	Viim.	\bar{x}	Paikka	Yks.	Hav.	Jurmo
Kuikka-laji	30.11.	(06.11.)	Nau Berghamn	2m	JH	26.11.
Jounisorsa	15.11.	(28.10.)	Dr Vänä	1p	KT ym	21.11.
Lapasotka	31.10.	(27.10.)	Nau Stenskär	1n	RS	03.10.
Pilkasiipi	30.11.	(24.11.)	Kor Aspö	1 yks	JH	28.11.
Mustalintu	30.11.	(23.11.)	Nau Seili	2n-p	JH	27.11.
Uivelo	09.11.	(30.10.)	Tu Rauvola	2n	JH	(22.10.)
Metsänahni	29.09.	(28.09.)	Le Monnoinen	5 S	MJS	05.10.
Anser sp.	01.11.	(09.10.)	Uu Vekara	1 S	RS	02.10.
Piekana	19.10.	(19.10.)	Tu Slalom/Rauvola	9m/3m	JH/PL	04.10.
Mehiläishaukka	04.10.	(22.09.)	Dr Vänä	1m	JH ym	-
Sinisuhaukka	30.11.	(30.10.)	Kor Utö	1n-p	JH,KJS	01.11.
Kurki	01.11.	(21.10.)	Pern Saarenjärvi	7m	JLindholm	(03.10.)
Meriharakka	21.10.	(15.10.)	Kor Utö	1p	KJS	27.09.
Tundrakurmitsa	02.10.	(27.09.)	Dr Vänä	1m	JH ym	25.10.
Taivaanvuoni	30.11.	(11.11.)	Kor Utö	1p	JH,KJS	19.11.
Jänkäkurppa	29.11.	(20.11.)	Kor Utö	1 yks	JH	02.10.
Isokuovi	26.10.	(03.10.)	Kus Isokari	1m	K.Mäntylä	01.10.
Pikkukuovi	06.09.	(27.08.)	Kor Utö (yöllä)	4a m	KJS	14.09.
Punakuiri	12.09.	(01.09.)	Kor Utö	2m	KJS	04.10.
Metsäviklo	11.09.	(05.09.)	Pai puhdistamo	1 yks	TN	21.08.
Liro	25.09.	(15.09.)	Nau Seili	1 yks	JoS	31.08.
Mustaviklo	21.09.	(15.09.)	Sa Halikonlahti	1p	KJS	21.09.
Valkoviklo	21.09.	(17.09.)	Kus Isokari	1m	TN	01.10.
Pikkusirri	23.09.	(21.09.)	Halikonlahti	1p	JT	27.09.
Lapinsirri	21.09.	(11.09.)	Halikonlahti	1p	KJS	18.09.
Suosirri	01.10.	(26.09.)	Kor Utö	2p	KJS	19.11.
Suokukko	13.10.	(07.10.)	Ke Björkboda	1p	RT,OT	03.10.
Kinu-laji	03.10.	(13.09.)	Dr Vänä	1m	JH ym	30.08.
Selkälökki	16.11.	(30.10.)	Kus Anavainen	2m	RT	28.10.
Räyskä	25.09.	(06.09.)	Tu Friskala	2p	PL	13.08.
Ruokki	11.11.	(22.10.)	Kor Utö	1p	KJS	22.10.
Kehräjä	04.09.	(28.08.)	Halikonlahti	1 yks	TN	-
Haarapääsky	23.10.	(20.10.)	Kor Utö	1m	KJS	04.10.
Kivitasku	19.10.	(08.10.)	Tu Vuoksenniska	1p	JG	01.10.
Leppälintu	25.10.	(21.10.)	Dr Vänä	1p	JVi	04.10.
Sinirinta	11.10.	(01.10.)	Tu Shell	1 yks	JoS	(11.09.)
Ruokokerttunen	03.10.	(25.09.)	Kor Utö	1p	KJS	(30.08.)
Kultarinta	31.08.	(-)	Tu Shell	1 juv	VM ym	-
Mustapääkerttu	12.11.	(03.11.)	Kor Utö	1p	KJS	11.10.
Lehtokerttu	01.11.	(21.10.)	Uu Vekara	1 yks	RS	04.10.
Hernekerttu	11.10.	(27.09.)	Dr Vänä	1p	OT ym	28.09.
Tiltalti	15.11.	(31.10.)	Ruissalo,Rantatie	1p	AKeskinen	04.10.
Metsäkirvinen	11.10.	(08.10.)	Dr Vänä	4m	OT ym	04.10.
Lapinkirvinen	03.10.	(01.10.)	Sa Halikonlahti	1p	JT	29.09.
Luotokirvinen	25.09.	(18.09.)	Kus Isokari	1 yks	TN	03.10.
Pikkulepinkäinen	14.10.	(09.10.)	Kor Utö	1p	KJS	15.09.
Lapinsirkku	31.10.	(20.10.)	Li Ilmarinen	1 yks	LV	01.10.
- välistä jäivät						
Tuulihaukka	13.11.	(22.10.)	Li Pettinen	1 yks	LV	18.09.
Kapustarinta	13.10.	(06.10.)	Ke Björkboda	23p	RT,OT	10.10.

Edellisen sivun taulukossa ovat erityisen myöhäisiä ainakin sinisuhaukka (normaalisti loka-marraskuun vaihteessa), kurkiparvi (etsivät sulapaikkaa aikaisen lumen peittämästä maisemasta), meriharakka (syys-lokakuun linnut lienevät Jaameren kantaa), isokuovi (muutti varisparvessa!), kihu, selkälökki, lentokerttu (PLVK:ssa yksi myöhäisempi havainto) ja tiltalti (PLVK:ssa yksi myöhäisempi havainto).

Jurmossa tehtiin lisäksi muutama myöhäinen havainto, mm. ristisorsa 11.10., karikukko 24.10., käenpiika 13.-14.9., pensasasku 6.10. ja pensasokerttu 4.10. Myös kalasääski 10.10. Kustavissa on myöhäinen.

Kuten havaitaan, erityisesti hyonteissyöjiä jäi normaalia pidemmäksi aikaa maanamme. Vain arvalla voidaan sitä lintumäärää, mikä menetti lokakuun lopun lumimyrskyyn : ainakin lintuja oli huomattavasti vähemmän myrskyn jälkeen kuin sitä ennen.

PÄIVÄPETOLINTUJEN MUUTTO

Seuraavan sivun taulukkoon on koottu kaikki petohavainnot, myös Jurmon havainnot on yhdistetty. Jurmossa tavattiin syksyn aikana kolmannes kaikista muuttajista, mikä osoittaa ainakin sitä, että petohavaintoja tuli kaikkiaan aika vähän. Syksyllä -79 oli petojen yhteismäärä hieman suurempi, ilman Jurmon havaintoja. Erityisen vähän esiintyi hiirihaukkaa, buzaria, kotkia ja iso-/pikkupetoa. Hieman edellisvuotista runsaammin muuttivat piekana, kalasääski ja nuolihaukka. Muiden esiintyminen oli edellisvuoden luokkaa. Joitakin lajikohtaisia kommentteja :

Hiirihaukka Muuttokausi pitkä, selvää huippua vaikea erottaa - ehkä syyskuun puolivälissä ja lokakuun alussa. Loppu hieman normaalia aikaisemmin.

Piekana Alku suhteellisen myöhään ilman ensiharhailijoita, kaksi selvää huippua: syys-lokakuun vaihteessa ja lokakuun 19. päivä. Loppu aikainen.

Varpushaukka Syksyn kokonaismäärä 846 yksilöä on noin puolet koko petomäärästä. Parhaat muuttopäivät olivat: 23.8. 21m Tu Slalom, 10.-12.9. yhteensä 81m Kustavissa, 12.9. 86m Utössä, 20.9. 49m Lövd, 27.9. 25m Vänä ja 4.10. 19m Vänä. Jurmossa parhaat päivät olivat 11.-12.9., 15.9., 22.9. ja 1.-3.10. Syyskuun alussa ei saarella valitettavasti ollut mientytystä. Muuttosuunnista olivat vallitsevia lounas(40), etelä(36) ja länsi(20) ilmoitetuista 115:stä muuttosuunnasta.

Mehiläishaukka Selvä huippu syyskuun toisella ja kolmannella viikolla. Viimeinen aika myöhäinen: 4.10. 1m Vänä.

Sinisuhaukka Muuton alku normaalin aikainen, nuorten lintujen huippu syyskuun puolivälin molemmin puolin, vanhojen lintujen lokakuun alkupuoliskolla. Viimeinen lintu sangen myöhäinen, lieneekö yrittänyt talvehtimista ?

Kalasääski Ensimmäinen muuttaja 9.8. Kustavissa. Huippu selvästi elokuun lopussa, viimeinen 10.10. on myöhäinen.

Nuolihaukka Ensimmäinen muuttavaksi tulkittu havaittiin 8.8. Kustavissa. Huippua ei ilmennyt, viimeinen normaalisti.

Ampuhaukka Aikaisimmat havainnot saattavat olla pesijöitä, kaksi selvähköä huippua, nuoret - vanhat (?). Talvehtijoitakin jäi.

Tuulihaukka Samanlaista terävää huippua kuin v.1979 ei nyt havaittu, vaan määrät olivat selvästi pienempiä. 15.8. 7 yks Utö ja 26.8. 15 yks Utö olivat parnaat luvut. Jurmossa elokuun lopulla tasaisesti 2-4 yks päivittäin, syyskuun 11. peräti 8 yks. Loppu normaalisti, vihoviimeinen vitkuttelija vähän tavallista myöhäisempi.

Taulukko 3. Päiväpetolintujen muutto THY:n alueella 1980. Yksilomäärät 7 pv:n jaksossa. Mukana myös Jurmon havainnot.

LAJI	HEINÄKUU				ELOKUU				SYYSKUU				LOKAKUU				MARRASKUU				YHT.	JURMON OSUUS
	14-20	21-27	28-03	04-10	11-17	18-24	25-31	01-07	08-14	15-21	22-28	29-05	06-12	13-19	20-26	27-02	03-09	10-16	17-23	24-30		
B BUT	-	-	1	1	2	1	6	-	7	7	2	6	4	2	-	-	-	-	-	-	47	19.2
B IAG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	8	20	5	13	-	-	-	-	-	-	55	13.2
BUZZARD	-	-	-	-	-	1	2	-	1	8	3	5	-	2	-	-	-	-	-	-	21	0.0
A NIS	-	-	1	-	14	43	28	20	262	143	111	143	38	17	6	8	2	2	2	2	846	37.7
A GEN	-	1	1	-	1	5	4	2	15	3	14	18	3	4	6	5	2	2	2	3	91	10.5
ACC SP.	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	8	1	-	1	2	3	-	-	-	1	19	57.9
P API	4	2	-	5	1	2	-	1	8	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	28	3.6
C AER	-	-	-	1	11	9	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	4.4
C CYA	-	-	-	-	1	1	2	2	46	48	18	18	10	4	-	1	-	-	-	1	152	36.8
CIR SP.	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	0.0
P HAL	-	-	-	2	2	6	15	2	2	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	33	0.0
F SUB	-	-	-	2	6	7	6	1	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	3.3
F COL	-	1	-	-	1	1	-	-	10	5	5	10	6	4	-	-	-	-	1	-	44	31.8
F TIN	1	-	8	3	21	19	50	13	39	13	5	7	1	1	-	-	-	1	-	182	36.8	
FAL SP.	-	-	-	-	-	1	1	1	4	6	-	2	-	1	1	-	1	-	-	18	22.2	
ISO PETO	-	-	-	-	-	-	-	1	1	4	3	2	-	1	1	-	-	-	1	14	35.7	
PIKKU P.	1	-	-	-	-	-	1	3	1	14	3	1	3	1	-	-	1	-	-	29	10.3	
PETO SP.	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	7	0.0	
M U U T	-	-	-	-	1	-	2	-	3	7	7	2	3	-	2	2	2	-	-	32	9.4	
YHT.	6	4	11	14	61	98	118	48	408	273	190	246	70	57	18	19	8	5	5	7	1663	30.9

BUZZARD = BUTEO SP ja BUTEO/PERNIS- havainnot. MUUT = kotkat, rariteetit ja tarkemmin määrittämättömät.

Taulukko 4. Paimion puidistamon kahlaaja- ja tavihavainnot ajalta 12.7.-11.9.1980. Koonnut Tapani Nuutinen.

LAJI	HEINÄKUU							ELOKUU							SYYSKUU				YHT.						
	12	15	20	25	26	27	31	01	03	04	07	09	10	12	15	16	24	27		29	31	01	02	03	11.
P pug	40	15	1	5	5	20	30	20	30	25	15	15	30	30	12	8	80	800	110	10	120	30	600	100	2151
H ost	1		1																						
T gla	40	25	15	40	60	50	60	20	30	40	30	30	30	15	15	10	10	15	10	10	6	4	8	1	574
P ocn	1		1	1	1		1	2	2					1				1	1	2	1		1	1	17
T hyp	1			3	4	2	8	2	5	5	3	5	3	5	2	4	1	2	2			1	1		59
S tem	4	2		4	4	7	5	7	4	15	10	20	20	10	10	1	2							125	
C alp	15	4		10	2	1		24				2				1	1						4	64	
C dub	15	12	10	10	5	8		5	5	5		3	5		5	5	1	1	1					96	
T tot	3	3				1	1	1																	
V van				10	10		10	40	5	10		70	110	50	50	20	300			75	10	200	15	985	
C gal				4	6	2		3	10	10	5	3	10	5	5	15	5	5			4	6		98	
M arq		1	1	13			2				4	2				1	1							25	
T neb				2	1								1						2					6	
T ony				1								3							1					5	
P apr							2		1	1	2	30			1		3						1	41	
C nia								1	1	5	4	11		5	3		3						1	34	
S min													2	3	1	1	3	4			1	1	2	18	
C fer															3	3								6	
A cre							1				5	1					4		40	13	5	25	3	37	

Suosirrit määritettiin iälisn. 10.8. saakka kaikki linnut olivat vesnoga, loput (tyks) nuoria.

PÄÄMUUTTO

Useimpien lajien päämuuton ajankohta ja yksilömäärät alkavat jo olla selvillä. Havaintoja kannattaa kuitenkin yhä ilmoitella, vain havaintojen perusteella voidaan tehdä vertailuja eri syksyjen välillä. Seuraavassa joitakin kuvia päämuuton ajoittumisesta sekä muutama maininta erikoisen näyttävästä muuton huipusta.

Jurmossa oli mienityskatkos 1.-9.9. ja kunnollinen havainnointi ja rengastustyö loppui siellä lokakuun 7. päivä. Vänössä oli havainnointia ja rengastusta 27.9.-12.10. Muutonhuiput näillä kahdella lintuasemalla sattuivat suurin piirtein samaan aikaan.

Tukkakoskelo 1.10. oli Jurmossa 1000 yks. Samana päivänä havaittiin myös 1000 isoa ja 2000 iso-/tukkakoskeloa.

Kahlaajat T.Nummisen havaintosarja Paimion puhdistamolta olkoon tällä kertaa esimerkkinä kahlaajamuutosta. Huomiota herättävää on suokukkojen runsaus (800, 600...)

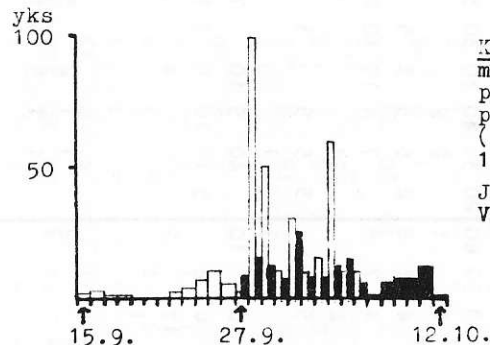
Uuttukyyhky Suurimmat havaitut lepäilijämäärät: 19.9. 135p Rauvola, 28.9. 260 Pai Munkkila, 1.10. 100p Ha Puotila, 5.10. 130 Tapila, 8.10. 75 Munkkila, 10.10. 230 Veh Unlun th., ja 17.10. 70 Munkkila. Ilmeisesti poikkeuksellisen runsaasti vielä lokakuun puolella.

Varis, naakka ja mustavaris Isokarissa havaitut muuttavat Corvukset 11.-15.10.:

	11.10.	13.10.	14.10.	15.10.
Cor nix	11600	600	1000	2000
Cor fru	71	14	5	150
Cor mon	660	8	50	50

Vänössä muutti 4.10. 970 varista ja 172 naakkaa, Turun Ilpoisissa 18.10. 390 muuttavaa naakkaa.

Peukaloinen

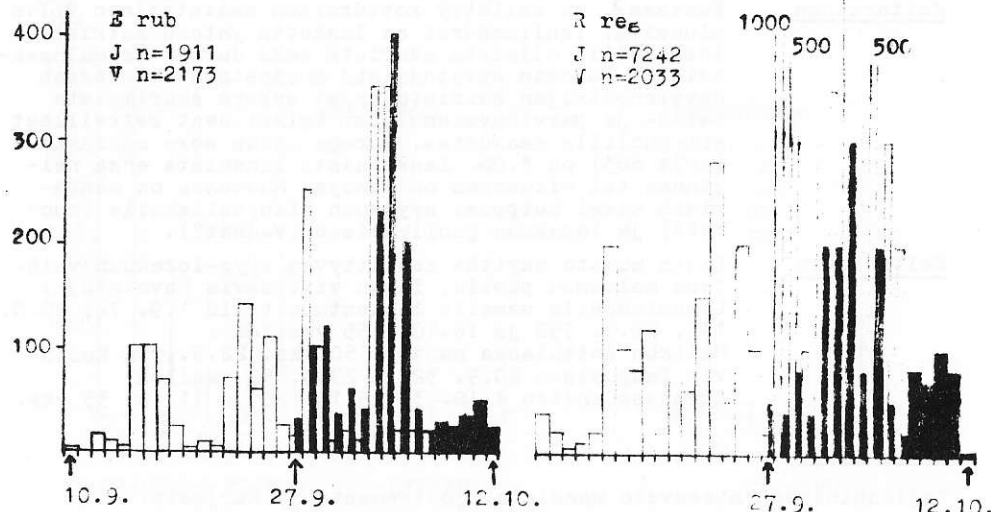

Kuva 1. Peukalois-muuton alku ja huiput Jurmossa (valkeat pylväät) ja Vänössä (tummat pylväät) 15.9.-12.10.1981.
Jurmo n=332 yks.
Vänö n=172 yks.

Rastaat 14.10. yöllä muutti Isokarin majakan sivuitse TN:n karkean arvion mukaan nn20000 pikkurastasta.

Pensastasku Jurmossa enimmillään 27.8. 40 yks ja 28.-29.8. 30p.

Punarinna Yksilömäärät Vänössä jäivät selvästi viimevuotisesta. Syynä voi olla päämuuton viivästyminen kylmien ja sateisten säiden johdosta (Vänössä loppui miehitys 12.10.) lokakuun puoliväliin, tai sitten mitään massapäivää ei tullutkaan.

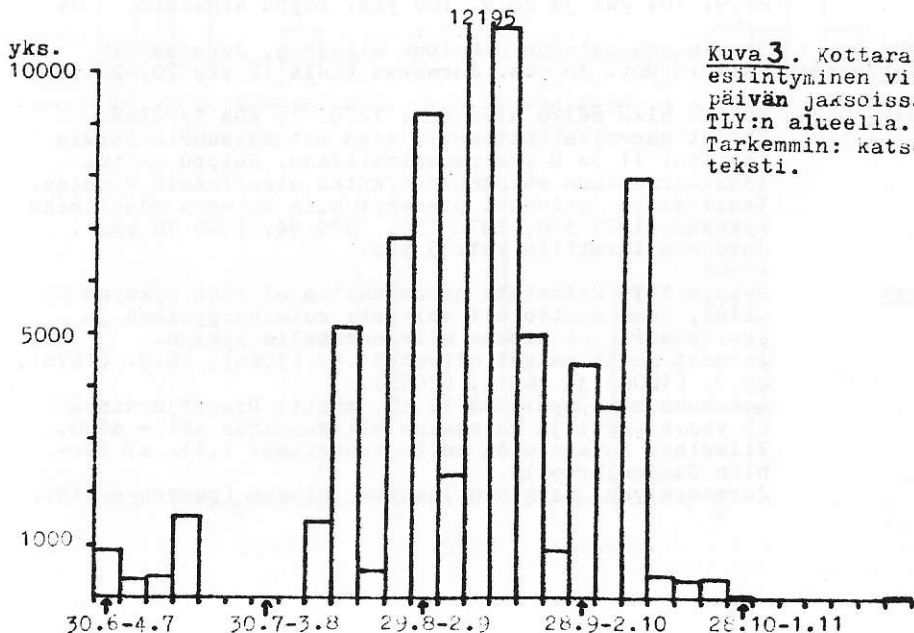
Kuva 2. Funarinnan (E rub) ja hippiäisen (R reg) esiintymisestä Jurmossa 10.9.-7.10. ja Vänössä 27.9.-12.10. Työväät kuten kuvassa 1.

Hippiäinen Muutossa erotettavissa kaksi selvää huippua, kolmas todennäköisesti lokakuun puolivälin tienoissa.

Metsäkirvinen 31.8. muuttaneet 912 yks Turun Slalomilla on tavallista huomattavasti parempi syksyn huippumäärä.

Lapinkirvinen Hienoista nousua pari vuotta kestäneestä aallonpohjasta on nähtävissä. Halikonlahdella 4.9. 20, 14.9. 35 m+p. Lovössä 20.9. 11m ja Shellillä 6.9. 10p.

yks.
10000

Kuva 3. Kottaraisen esiintyminen viiden päivän jaksoissa TLY:n alueella. Tarkemmin: katso teksti.

Kottarainen

Kuvassa 3. on esitetty kottaraisen esiintyminen TLY:n alueella. Yksilömäärät on laskettu yhteen kaikista lomakkeilla olleista määristä sekä Jurmon asemalomakkeista. Pääosan havainnoista muodostavat kahdeksan havainnoitsijan havaintosarjat syksyn suurimmista päivä- ja parvihavainnoista. Kaikki ovat retkeilleet eri puolilla maakuntaa. Jurmon osuus koko määrästä (n=74 683) on 3.8%. Lasketuista linnuista ehkä neljännes tai viidennes on samoja. Muutossa on nähtävissä kaksi huippua: syyskuun alku, uoliskolla (nuoret?) ja lokakuun puolivälissä (vannat?).

Keltasirkku

Lajin muutto näyttää keskittyvän syys-lokakuun vaihteen molemmiin puolin. Tähän viittaavia havaintoja: Lemunlandella samalla laskentareitillä 1.9. 72, 20.9. 133, 29.9. 352 ja 16.10. 155 yksilöä. Halikon Antialassa muutti 150 yks. 22.9., ja Kustavin Laupusissa 20.9. 32 ja 27.9. 52 yksilöä. Jurmossa eniten 4.10. 30, 5.10. 20 ja 11.10. 35 yks.

ISOT LINNUT

Lajikohtainen yhteenveto hannista, joutsenesta ja kurjesta. Seuraavan sivun diagrammeissa kaikki havainnot 7 pv:n jaksoissa.

Merihanhi

Heinäkuun linnut pääasiassa Jurmossa havaittuja. Siellä muutto alkoi rajunlaisesti paikallisen kannan saadessa toista sataa lintua vieraakseen heinäkuun toisella viikolla. Määrät laskivat muutamaan kymmeneen kuun puolivälissä, ja pysyivät siinä elokuun puoliväliin saakka, jonka jälkeen laji poistui Jurmosta. Muualta ilmoitettujen huippu jaksolla 4.-10.8. Mynälahdelta ei tullut yhtään havaintoa: joko siellä ei ollut hanhia tai kukaan ei vaivautunut niistä ilmoittamaan.

Metsähanhi

Huippu selvänä syyskuun lopussa, suurimmat parvet olivat 22.9. 104 yks ja 28.9. 100 yks. Loppu aikaisin.

Anser sp. + Anser/Branta

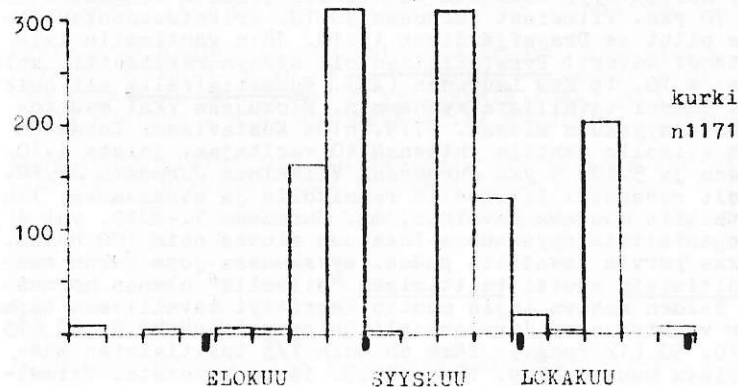
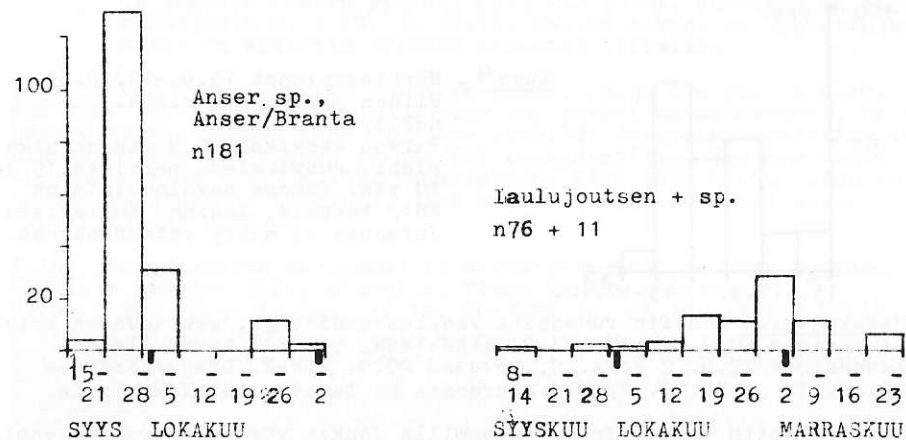
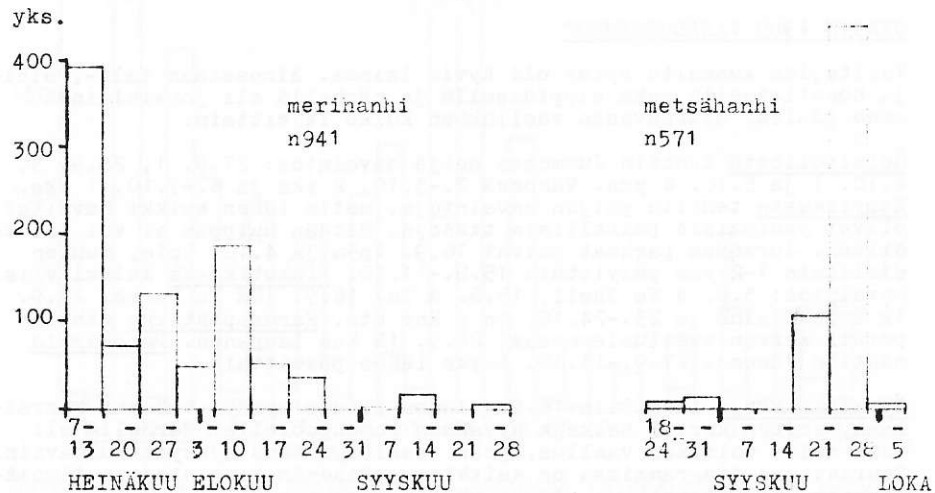
Suurin osa metsähanhihuipun aikoihin, Jurmossakin tällöin yht. 32 yks. Jurmossa vielä 12 yks 20.-26.10.

Laulujoutsen

Muuton alku melko aikainen: 12.9. 1p Kus Työmies. Määrät kasvoivat hitaasti, eikä mitään suuria parvia tavattu, 11 ja 8 yks parhaimmillaan. Huippu sattui loka-marraskuun vaihteeseen kuten aiempinakin vuosina. Yksilömäärä selvästi pienempi kuin kolmena edellisena syksynä (1977 310, 1978 134, 1979 94, 1980 76 yks). Jurmossa tavattiin yht. 5 yks.

Kurki

Syksyn 1979 kaltaista massamuuttoa ei tänä syksynä ollut, vaan muutto oli selvästi kolmihuippuinen ja yksilömäärä jäi hieman alle normaalin syksyn. Parhaat muuttopäivät olivat 31.8. (306m), 16.9. (167m), 23.9. (120m) ja 16.10. (206m). Lokakuun huippupäivänä 16.10. muutti Dragsfjärdissä 65 yks:n parvi ja Ruissalon yli kaakkoon a21 + a120. Viimeinen havainto on melko myöhäinen: 1.11. a7 Perniön Saarenjärvellä. Jurmossa yksi havainto lokakuun alussa (parven ääntä).

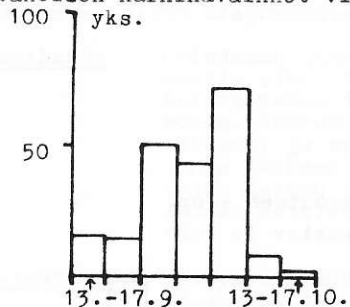

SYKSYN 1980 VAELLUSLINNUT

Vaeltajien kannalta syksy oli hyvin laimea. Ainoastaan tali-, sini- ja hömöttäisellä sekä nippiäisellä ja närhellä oli jonkinlainen meno päällä. Seuraavassa vaelluksen kulku lajeittain:

Helmipollosta tenttiin Jurmossa neljä havaintoa: 27.9. 1, 28.9. 3, 4.10. 1 ja 5.10. 4 yks. Vänössä 2.-3.10. 2 yks ja 6.-7.10. 1 yks. Käpytikasta tenttiin paljon havaintoja, mutta lähes kaikki havaitut olivat yksinäisiä paikallisia tikkoja. Mitään huippua ei voi todeta olleen. Jurmossa parhaat päivät 16.9. 1p5m ja 4.10. 5plm, muuten sielläkin 1-2 yks päivittäin 15.8.-11.10. Pikkutikasta kaikki viisi havaintoa: 3.8. ä Tu Shell, 15.8. ä Tu, 16.9. 1SE Tu Perno, 27.9. 1k E Tu Slalom ja 23.-24.10. 1n p Kor Utö. Harmaapäätikka nähtiin peräti kerran vaelluslennossa: 28.9. 1E Kus Laupunen. Palokärkiä nähtiin Vänössä 27.9.-11.10. 1 yks lähes päivittäin.

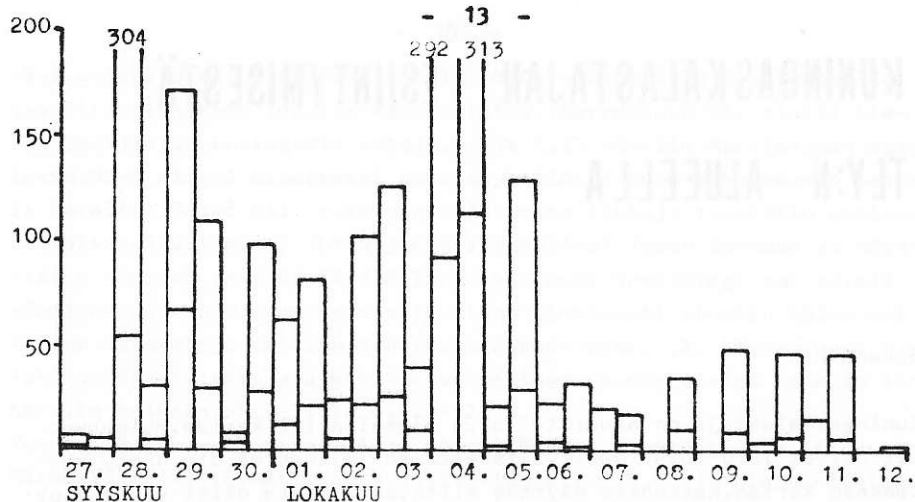
Pähkinähakkeja tavattiin 16.8. alkaen pitkin syksyä 1-2 yks kerrallaan, eniten kertyi hakkeja syyskuun loppupuolelle. Närhellä oli taas melko voimakas vaellus, joka keskittyi tänä syksynä Kustaviin. Seuraavassa diagrammissa on kaikkien seitsemän havaintojaan ilmoittaneiden närhihavainnot viiden päivän jaksoissa:

Kuva 4. Närhihavainnot 13.9.-17.10.81 viiden päivän jaksoissa. n=203yks/69 hav. Parven keskikoko 2.9 yks on aika pieni, suurimmissa parvissa 15 ja 10 yks. Pääosa havainnoista on AS:n tekemiä, lähinnä Kustavista. Jurmossa ei nähty yhtään närhettä.

Harakastakin tenttiin runsaasti vaellusnavaintoja, seuraavassa kaikki: Laupusissa 20.9. 5W+1W, 27.9. 4WNW+1WSW, 5.10. 1 korkealla SE. Kasnäsissä 27.9. 2 kork. S, Lövössä 20.9. 1SW+2, Dragsfjärdissa 20.10. 1S ja 30.11. 1p Utö. Jurmossa ei tavattu tätäkään lajia.

Puukiipijöitä tavattiin lintuasemilla jonkin verran. Jurmossa ensimmäiset 10.9., huippu syys-lokakuun vaihteessa jolloin rengastettiin yhteensä yli 70 yks. Viimeiset Jurmossa 30.10. Erikoisuudentavoittelija lienee ollut se Dragsfjärdissa 15.10. JH:n vahtimalle laivalle tupsantanut kaveri! Pyrstötiaainen oli syksyn rariteetti, vain yksi havainto: 4.10. 1p Kus Laupunen (AS). Kuusitiaisella oli heikko vaellus, joka ilmeni tavallista myöhemmin. Elokuussa yksi muuttonavainto, samoin syyskuun alussa. 27.9. n10E Kustavissa. Lokakuun ensimmäisellä viikolla nähtiin yhteensä 40 vaeltajaa, joista 4.10. 13NE Kustavissa ja 5.10. 5 yks Jurmossa. Viimeinen Jurmossa 22.10. Hömöttäisiä oli runsaasti liikkeellä rannikolla ja sisämaassa, lintuasemillakin tenttiin muutama havainto, mm. Jurmossa 1.-4.10. yht 4 yks. Shellillä rengastettiin syyskuussa-lokakuun alussa noin 100 hömöä. Vaeltavia pikku parvia tavattiin pääas. syyskuussa jopa Turun keskustassa. Sinitiaisia muutti talitiaisen "siivellä" hieman normaalia enemmän. Näiden kahden lajin muutto keskittyi tavalliseen tapaan syys-lokakuun vaihteeseen. Jurmossa oli huippupäivinä 28.9. 60 (13 reng.) ja 4.10. 50 (12 reng.). Tämä on noin 1/5 talitiaisten määrästä. Laupusissa muutti 27.9. 16 ja 28.9. 34 sinitiaista. Viimeiset sinitiaiset nähtiin Jurmossa 1.11.

Kuva 5. Talitiaisen esiintyminen Jurmossa (oikeanpuoleinen pylväs) ja Vänössä (vasen pylväs) 27.9.-12.10.81. Jurmossa ei ollut miehitystä 8.-9.10. ja 12.10. Päivän aikana rengastettujen määrä on erotettu pylvään alaosaan viivalla.

Talitiaisen vaellushuiput Jurmossa olivat 28.9. 304 yks ja 4.10. 292 yks. Vänössä ensimmäinen huippu jäi peräti havaitsematta, toinen huippu samaan aikaan kuin Jurmossa 4.-5.10. Jurmossa havaittiin ko. aikana 1072 talitiaista, joista 262 rengastettiin. Vänössä samat lukemat olivat 1135 ja 293. Todettakoon, että säät olivat kuun vaihteessa sateisia ja tuulisia, mikä varmasti vaikutti vaelluksen (vaelluksien) kulkuun.

Tilhi jäi pohjoisen marjasadolla herkuttelemaan, ja vain muutama havainto tenttiin TLY:n alueella. Tässä kaikki havainnot: 23.9. 2 Li, 28.9. 1p Rus, 12.10. 20+12SW Tu, 23.10. 3m Tu, 28.10. 3 Pai, 1.11. 1 Jurmo ja 15.11. 2m Naa.

Taviokuurnat jäivät myös pohjoiseen, sillä ilmoitettuja havaintoja kaksi: 17.10. 5 SE Tu (PL) ja 1.11. 2 Py Rihntiemi (TN,HV,LK). Punatulkut alkoivat liikehtiä syyskuun lopulla, ja vaelluksen vaatimat huippu sattui lokakuun loppuun, jolloin nähtiin mm. Jurmossa 29.-31.10. 24,20 ja 19 yks., Lemussa 29.10. 33p, Nauvossa 31.10. 22 ja Ukissa 1.11. 20 yks. Viimevuotiseen verrattuna surkean vähän.

Myöskin urpiaiset puuttuivat alueeltamme, havaintoja ilmoitettiin parisenkymmentä. Alku 21.9., "huippu" lokakuun lopulla (mm. 24.10. 25m Vehmaalla ja 25.10. 45 yks Naantalissa) ja talveksi saattoi jäädä muutama lintu. Jurmossa viisi havaintoa, eniten 25.10. 14 yks.

Käpylinnut olivat todella vähissä. Seuraavassa asetelmassa kaikki ilmoitetut havainnot puolikuukausittain (A=alku-, L=loppukuu):

Laji	VIA	VIL	VIIA	VIIIL	VIIIA	VIIIL	IXA	IXL	XA	XL	XIA	XIL	YHT.
Lox cur	31	2	6	-	-	-	-	8	1	-	-	-	48
Lox leu	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
Lox pyt	6	8	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	22
Lox sp.	15	6	-	2	-	-	-	34	12	1	1	-	71
Yht.	52	16	6	2	0	0	0	50	16	1	1	0	144

Lajinimen sai syksyllä 1981 joka toinen käpylintu. Mainiota!

Vielä kolme varpusnavaintoa: 28.9. 21NE ja 17.10. 13NE Luonnonmaalla, 5.10. 3m korkealla S Laupusissa. Jurmossa ei nähty varpusta.

KUNINGASKALASTAJAN ESIINTYMISESTÄ

TLY:N ALUEELLA

Juhana Piha

Kuningaskalastaja on havaittu Turun alueella 101 kertaa. Huippuvuodet olivat 1970-luvun puolivälissä, tämän jälkeen ei ole nähty montakaan kertaa. Kuitenkin näyttää siltä, että kanta olisi vähän elpymässä. Tähän viittaavat vuosien -80 ja -81 alustavat havaintomäärät. Kuningaskalastaja on tavattu 26:ssa kunnassa. TLY:n alueella kuntien kokonaismäärä on 58.

Tämän katsauksen tiedot on koottu TLY:n arkistosta. Kiitokset kaikille havaintonsa luovuttaneille.

Esiintyminen ennen syksyä 1974

Ensimmäinen havainto lajista on vuodelta 1914 ja seuraava 1928.

1940 -luvulta on kaksi havaintoa. 1950 -luvulla tavattiin vuosina -51, -52, -53, -55, -56 ja -59. Vuosi 1952 on mielenkiintoinen, sillä tuoloin talvehti peräti 5 yksilöä. Kyseisen vuoden havainnot ovat ajalta 8.1. - 14.3..

1960 -luvulla tavattiin seuraavina vuosina: (suluissa lukumäärät) -61(1), -62(3), -67(3), -68(1) ja -69(1).

Talvella 70/71 talvehti Kemiön Strömmän kanavalla 27.12. - 30.1.. Seuraavana talvena 71/72 havaittiin Halikossa Kokkilan lossilla 25.12. - 25.1., jolloin lossivahdin mukaan kissa söi linnun. Vuonna 1973 havainnoitiin 4 -6, joista yksi nähtiin keväällä, loput syyskuun jälkeen. Vuoden 1974 alkupuolelta on vain yksi havainto: 7.4. Raisiossa 1 ex.

Esiintyminen syksystä 1974

19.10. havaittiin Nauvon Dalkarlbysssä yksi paikallinen lintu. Ensimmäiset elkeet tulevasta massaesiintymisestä saatiin kun eräs ornitologikolmikko näki 26.10. Raisionjoella kaksi lintua. Seuraavana päi-

vänä paikalla oli 1 ex, samoin 2.11. (Myös vuonna 1973 Raisionjoella tavattiin lokakuun lopulla kaksi lintua.) Marraskuun 24. oleili Liedon Savijoella kuningaskalastaja. 1. ja 5.12 nähtiin Raisionjoen suistossa. Nämä olivat olmeisesti samoja yksilöitä kuin aikaisemmin paikalla havaitut. Talvi oli leuto, minkä johdosta lintuja tavattiin useissa paikoissa. Tutuimmiksi TLY:n jäsenille tulivat Turun Sataman ja Höyttisten kanavan yksilöt. Näistä linnuista moni ornitologi sai ns. elämänpinnan. Turun satamassa oleili aivan ilmeisesti ainakin kolme eri lintua. Havaintoja tehtiin huhtikuun alkuun asti. 1.4. löytyi yksi kuollut kuningaskalastaja ajalehtimassa satamassa. Höyttisten kanavan lintu nähtiin melkein päivittäin 8.2. - 28.3..

Vuoden 1975 kevään aikana laji löytyi Nauvon Svartöstä I - II, Nauvon Pärnäsistä 1.3., Rymättylästä 16.3., Yläneeltä 13.4. ja Mietoistenlahdelta 27.4.. Näin ollen talven 74/75 yhteissummaksi tulee vähintään yhdeksän.

Ilmeisesti pesintä onnistui vuonna 1975 hyvin päätellen runsaasta syyskesä ja syysesiintymisestä. Havaintoja: Nauvo Stenskar 16. - 17.7. laulava lintu, Yläne 3.8., Salo 10.8., Taivassalo 27. ja 30.8., Kakskerta 24.8., Aura 28.8. ja Rauvola 29.8. Viimeksi mainittu yksilö rengastettiin. Auran yksilö oli viikon paikallisena. Varmistettuja pesintöjä ei ole kuitenkaan tullut arkistoon kyseiseltä vuodelta.

Loppusyksyllä 1975 nähtiin myös runsaasti kuningaskalastajia. Turun läheisyydessä oleili ilmeisesti useamiakin yksilöitä, sillä 18.10. nähtiin Rauvolassa 2 exx ja Shellillä 1 ex ja 26.10. Raisionjoella 2 exx sekä Raision Hintsassa 1 ex. Marraskuussa tavattiin myös usein. Monet linnut yrittivät talvehtimista eri tahoilla. Vuodenvaihteen 75/76 molemmin puolin havaittiin seuraavasti:

- Turku, Satama 27.12. - 10.1. 2 exx
- Rymättylä, Kirveenrauma 24.12. - 16.1. 1 ex
- Muurla kk 20. - 28.12. 1 ex (rengastettiin)
- Erikvalla 3.1. 1 ex
- Parainen, Satama 3.1. 1 ex rengastettiin, luultavasti sama ex 10.1.
- Naantali, Ukko-Pekka 5. - 13.1. 1-2 exx
 - Särkäsalmi 4. - 13.1. 1 ex
 - Satama 4.1. 1 ex
- Kustavi, Vartsala 7.1. 1 ex, 15.1. paikalla oli 2 kuollutta
- Merimasku, lossi 10.1. 1 kuollut lintu (kuollut samana päivänä)

Naantalissa oleili yhteensä ainakin kolme yksilöä, sillä 13.1. nähtiin Ukko-Pekalla 1 ex ja heti perään Särkäsalmella 2 exx. Yhteensä talvehtimista yritti siis ainakin 14 yksilöä. Tammikuun puolivälin kovat pak-

kaset kuitenkin riistivät hengen linnuilta. Tämän jälkeen kuningaskalastaja on ollut Turun seudulla todellinen harvinaisuus.

Talvella 76/77 nähtiin 26.12. Strömmassa ja 27.12. Turun satamassa, mutta tuolloin oli jo parinkymmenen asteen pakkanen, joten ei liene ihme, että lintuja ei sen koommin nähty.

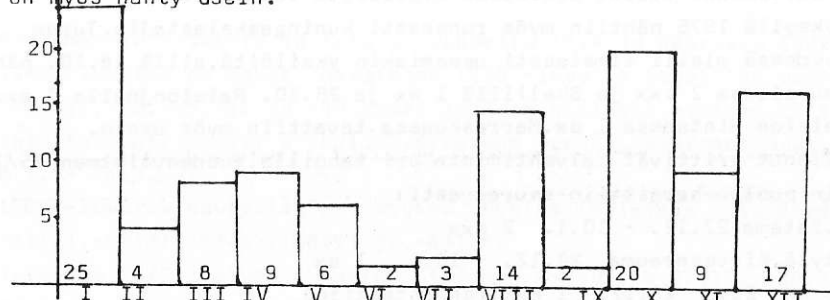
Vuoden 1978 tammikuussa oleili laji Rymättylän Kirkonkylässä ja satunnaisesti tavattiin Turun ympäristössä. (19.1. Ruissalo, 21.-26.1. Naantali) Vuodelta 1978 on kuitenkin 67 % TLY:n alueen pesimähavainnoista eli kaksi, molemmat Perniöstä.

Vuonna 1979 saavutettiin varsinainen aallonpohja: vain yksi havainto 18.4. Rymättylässä.

Vuodelta 1980 on toistaiseksi puutteellisesti tietoja, mutta ilmeisesti kuningaskalastaja olisi nyt pikkuhiljaa runsastumassa.

Havainnot kuukausittain

Taulukossa 1 on esitetty havaintomäärät kuukausittain. Jos esim. lintu on ollut paikallisena tammi - maaliskuun on jokainen kuukausi huomioitu. Havainnoista on joulukuusta - tammikuulta 36%. Elokuulta on myös paljon havaintoja, 12%. Näistä suurin osa on kuun loppupuolelta. Lokakuussa on myös nähty usein.

Taulukko 1 Kuningaskalastajahavaintojen jakautuminen kuukausittain

Pesimähavainnot

Pesimähavaintoja on tehty vain kolme:

1978: 28.7. Perniö Koski. Koiras ja naaras, toinen lähti pesäkolosta (J. Karhumäki)

28.7. Perniö, Latokartanonjoki. Koiras ja naaras, poikasia ruokki-
va pari, kyseessä ilmeisesti jo toinen pesä (J. Karhumäki)

1980: 14.6. Perniö, Kiskonjoki. Pari + pesäkolokolo löytyivät 14.6., jolloin emot jo ruokkivat poikasia. 21.6. ruokinta edelleen käyn-

nissä. Poikasten ääni kuului selvästi pesän ulkopuolelle. 30.6. poikaset olivat jättäneet pesän. (A. Holmiluoto)

Yleistä

Laji on suuresti riippuvainen sääoloista. Pakkasen kivutessa pysyvästi yli 10, lintu on tuhoon tuomittu. Juuri tämä syy on estänyt lajia saamasta pysyvää jalansijaa Suomeen. 1970-luvun puolivälin talvet olivat leutoja ja tämä heijastui heti kuningaskalastajamääriin. Nimenomaan talvet 73,74 ja 75 saivat aikaan lajin yleistymisen. Talvien vaikutus alkoi Suomessa tuntua vasta vuoden -74 lopulla, kun esim. Ruotsissa määrät lisääntyivät jo vuonna 1973. Esimerkkejä pakkasen vaikutuksista: 10.1.-76 Merimaskun lossi. Löytyi kulleena sulan reunalta. Vielä pari tuntia aikaisemmin oli kalastellut pirteänä. Paino oli 29 g ja pakkasta oli -18°C (L&R. Karlson ym)

7.1.-76 Kustavi, Vartsalan lossi. 1 ex. Noin viikkoa myöhemmin löytyi paikalta kaksi kuollutta. Pakkasta tällöin -18°C (O&R. Tenovuori)
1.4.-75 Turku, Vuoksenniska, 1 kuollut yksilö kellumassa. Lämpöä oli +4°C joten ei ilmeisesti kuollut kylmyyteen (R. Karlson & T. Numminen)
1928 joulukuun puoliväli, Kustavissa kuollut lintu, paino 24 g.

Rengastustietoja on arkistossa muutama:

3.1.-76 Parainen Satama. 1 juv, siipi 79 max, nokka 44, paino 45.5
Turku Satama 1 juv, siipi 76 max, nokka 41.5, paino 34.5
(T. Numminen, L&R. Karlson, M. Eloranta)

20.-28.12 Muurla, 1 ex rengastettu

29.8.-75 Turku Rauvola 1 ad, siipi 79, nokka 33, paino 44 (R. Karlson & T. Numminen)

Taulukko 2 Kuningaskalastajamäärät vuosittain.

-1959	17	1970	1
1960	-	1971	2
1961	1	1972	1
1962	3	1973	5
1963	-	1974	5
1964	-	1975	27
1965	-	1976	19
1966	-	1977	5
1967	3	1978	6
1968	1	1979	1
1969	1	1980	4

Taulukko 3 Kuningaskalastajahavainnot kunnittain.

Kunta	-49	50-59	60-69	70-80
Raisio		x	x	x
Kustavi	x		x	x
Turku		x	x	x
Naantali	x		x	x
Loimaa	x	x	x	
Mietoinen			x	x
Perniö		x		x
Halikko	x			x
Nauvo				x
Lieto				x
Uusikaupunki		x		x
Piikkiö		x		x
Parainen		x		x
Korppoo		x		x
Kaarina		x		
Salo		x		x
Kisko		x		x
Rymättylä				x
Yläne				x
Taivassalo				x
Aura				x
Muurla				x
Merimasku				x
Kemiö				x
Dragsfjärd				x
Vehmaa				x
26 kuntaa				x

LEMUN KURPISTA

MARKKU J. SAARINEN

Lemun tutkimuksen tiimoilta ei ole paljon havaintoja julkisuuteen annettu, ellei oteta huomioon joitakin kevät- ja syyshavaintoja sekä rariteetteja, joita on julkaistu mm. Ukulissa ja Lintumiehesä. Tutkimusajalta on kylläkin kirjoitettu joka vuosi ns. kausiyhteenvedo, jota ei valitettavasti ole ollut saatavissa kuin rajoitetusti. Kun tutkimustyö nyt on maastotöiden osalta loppu ja rahoittajien taholta on annettu ymmärtää, että linnustoa koskeva aineisto on vapaasti käytettävissäni, tästä käytännöstä voidaan tehdä poikkeus.

Lähinnä "yleisön pyynnöstä" tarkoitukseni on nyt esittää joitakin havaintoja Lemun tutkimusalueelta 1980 tavatuista kurpista. Ennen kuin lähdän tarkastelemaan havaintoja ja niihin liittyviä seurannaisuuksia, on ensin kerrottava hieman tutkimustyön luonteesta ja työhön osallistujista kesällä 1980.

Tämä tutkimus, jota vuosina 1973 - 1980 on tehty Lemun Monnoisten ja Oukkulankylän alueella, on ns. biotooppi tutkimus. Se tarkoittaa, että pääosa tutkimuksesta käsittelee biotoopistokysymyksiä, mutta tutkimukseen liittyy myös esim. linnuston kannanvaihtelun, alueen kasviston ja sen sijoittumisen, puuston kasvun ja hoito-toimenpiteitten, vesistöjen rehevöitymisen ym. kysymysten selvittelyä. Rahoittajina ovat olleet mm. eräät kemianteollisuus- ja sahatavarayritykset, joilta on saatu myös suoranaista työapua eritoten vesistö kysymyksissä. Maastotöihin osallistui v. 1980 M. Matsson (kasvisto), M. J. Saarinen (linnusto ja kasvisto), K. J. Kortesalmi (metsä), L. Henttunen (vesi) ja M. Larsson (metsä, linnusto ja maatalous) sekä maanomistajia, yhteensä kahdeksan henkilöä.

Asiaan, aloittakaamme lehtokurpista. Mielenkiintoinen havainto sattui minulle 2.6.1980 klo 05.30., jolloin olin matkalla Oukkulanhallalle ja kävelin haapalehdon reunaa kulkevaa metsätietä lähellä pellon reunaa. Tällöin lehtokurppa läpsähti lentoon ja lentää vaappui runsaat 100m pellon ylitse. Lentoonlähdestä ja tavasta, jolla kurppa pellon ylitte päätettiin lähistöltä löytyvän poikasia. Tämä osoittautuikin todeksi, sillä löysin maasta kolme poikasta, jotka olivat painautuneet tiiviisti maata vasten. Kun ojentaudin poikasia kohden, räpsähtivätkin nämä yhtä aikaa lentoon ja lensivät jonkin matkaa sisemmälle metsään. Nyt muistin emolinnun, joka oli toisella puolella peltoa, ja hetken mieli-johteesta lähdin harppomaan suoraan pellon ylitse. Kun pääsin puoleen matkasta, nousi emokurppa uudelleen lentoon ja lensi ylitseni takaisin paikkaan, jossa oletti kolmen poikasen lymyilevän. Enhän minä keskelle peltoa jäänyt asiaa päivittelemään, vaan jatkoin matkaani pellon ylitse. Kun olin päässyt melkein yli pellon, ponkasi metsän reunasta lentoon yksi lehtokurpan poikanen ja ylitti pellon lentäen suoraan samaan paikkaan, jonne emo oli hetkistä aiemmin laskeutunut. Miten tämä poikanen oli näin kauaksi joutunut muista poikasista? Oliko emo kantanut poikasen mukanaan? Ihmetystä herättää myöskin poikasten hyvä lento-

taito, joka PLV:n mukaan saavutetaan täysin 5 viikon vanhana ja auttavasti jo 10 vrk:n ikäisenä. Minusta tuntui, että poikaset olivat jo ainakin kaksiviikkoisia. Koska haudonta-aika on 20-24 vrk., olisi haudonnan pitänyt alkaa viimeistään huhtikuun lopulla. Tämä lienee tosin mahdollista, sillä Lennart Saari ilmoitti asiaa häneltä tiedustellessani, että varhaisin pesälöytö on tehty 25.4.1949 Heinolassa ja munia oli tuolloin ollut neljä. Huhtikuun aikana emme kuulleet iltasella kertaakaan lehtokurpan soidinta, joskin havainnointia oli vain kolmena iltana. Ensimmäisen kerran soidinta kuultiin vasta 8.5. Tosin L. Saaren mukaan soidinta ei välttämättä ole tarvinnut ollakaan. Kuriositeettina mainittakoon, että ensimmäiset taivaanvuohen poikaset löytyivät vasta 6.6.

Heinäkurpasta on tänä vuonna tehty kaikkiaan 12 pesintäaikaista havaintoa 1.5.-23.7. väliltä. Pesintää ei silti varmistettu. Laji nimittäin luokiteltiin ns. pesimättömiin lajeihin, joista havainnot koottiin toiseen kansioon kuin pesivistä lajeista. Tämänlainen käytäntö oli tietenkin koko tutkimustyön onnistumisen edellytys, mutta tässä tapauksessa se koitui epäonnistumiseksi. Ko. kansiossa olevaa aineistoa tarkasteltiin nimittäin yhteisessä kokouksessa elokuussa. Toisin sanoen ei älytty yhdistellä havainnoita ennen kuin oli myöhäistä. Syksyllä alkoi kuulua kummia: paikalliset metsästäjät olivat onnistuneet ampumaan marraskuun puoliväliin mennessä kaksi heinäkurppaa. Kummatkin osoittautuivat Kahlaajaoppaan mukaan nuoriksi linnuiksi. Ensiksi ammutun heinäkurpan onnistuin saamaan käsiini vieläpä melkoisen ehjänä. En onnistunut yrityksistäni huolimatta saamaan sitä itselleni, mutta sain siitä kuitenkin otetuksi joitakin mittoja, jotka saattavat tosin sisältää jonkin verran virhettä.

siipi 148 mm ?
 nokka 63 mm
 pyrstö 52-54 mm ?
 paino n170 g

Heinäkurppa onkin havaittu Lemussa jo useina vuosina, joista havainnoita on esitetty ainakin Ukuleissa 13 ja 21. Oliko heinäkurppa alueella todella pesivä laji jää ilmeisesti selvittämättä.

Kirjoittajan osoite:

Markku J. Saarinen
 Stoltinkatu 7 C 45
 20350 Turku 35

HARVINAISUUDET 1980

Olli Tenovuori

Nyt tehdessäni kuudennen peräkkäisen vuoden rariteettikatsausta tuntuvat sanat tästä alkulauseesta loppuvan kesken ilman että toistetaan itseäni. Kulunut vuosi -80 ei mitenkään oleellisesti poikennut edellisistä - vaikutelmaksi jäi kuitenkin numerotietoihin perustumaton arvio havaintomäärien lievistä kasvusta joka johtuneen lisäantyneesta retkeilyaktiivisuudesta. Todellisessa harvinaisuuksien esiintymisrunsaudessa ei liene tapahtunut muuoksia ainakaan kokonaisuutena ottaen, joidenkin yksittäisten lajien kohdalla kylläkin. Ajateltaessa paria viime vuotta (-79 ja -80) aiempiin verrattuna voi selvimpinä muutoksina mainita merimetson vähentymisen, kanadanhanhen runsastumisen, harmaasorsan runsastumisen, luhtakanan vähenemisen, jänkäsirriksen vähenemisen, turkinkyhkyyn vähenemisen sekä pohjantikan vähenemisen. Näistä muutoksista ainakin jänkäsirriksen väheneminen lienee tilapäistä.

Vuoden -80 erityispiirteistä voidaan mainita sepelhanhen ja isosirrin runsaus kevätmuutolla, heinäkurpan kevätesiintyminen, keräkurmitsan runsaus, vesipääskyn vähyys, turturikyhkyyn runsaus ja pohjansirkun monet pesimäaikaiset havainnot. Etenkin syyshavaintojen osalta ilmoitetut havainnot eivät monestakaan lajista varmasti kerro koko kuvaa, sillä suuri osa havainnoista lienee jäänyt ilmoittamatta. Varsinkin heman tavallisempien lajien osalta huomaa havaintojen keskittymisen muutamien henkilöiden osalle ja onpa monien melko aktiiviseksi tunnettujen retkeilijöiden osalta nimi jäänyt parille maininnalle tai jopa kokonaan pois. Monienkin lajien osalta muutamien havaintojen poisjäänti voi oleellisesti vaikuttaa kokonaiskuvaa lajin esiintymisestä. Jos Sinulla on ilmoittamatonta havaintomateriaalia voit vielä pistää toimeksi, sillä julkaisematta jääneitä havainnoita on kertynyt sen verran että jatkossa on suunnitteilla tehdä niiden osalta täydennyskatsaus. Lajikohtaisia katsauksiakin ilmestyy silloin tällöin ja näidenkin tekemisessä voivat havaintosi olla arvokkaita.

Katsauksen laadinnassa on käytetty viime vuoden mallia sillä käsitykseni mukaan se sai melko myönteisen vastaanoton. Lajivalikoimaan on lisätty pikkusirrin ja lapinkirvisen kevät-havainnot koska ne jäävät muiden yhteenvetojen ulkopuolelle. Rariteettikomitean alaisuuteen kuuluvista havainnoista osasta on käsittely kesken minkä takia niitä ei ole vielä voitu sisällyttää tähän katsaukseen. Täydennyskatsauksessa julkaistaan myös nämä havainnot, ja RK-havaintojahan julkaitaan säännöllisesti myös Lintumiehessä. Rariteetti-ilmoitusta ei ole saatu ainakaan kahdesta kiljokotkahavainnosta, kahdesta niittysuohaukahavainnosta, yhdestä rantakurvista, yhdestä mustapäätaskusta ja yhdestä pikkusirkusta. Kiitoksella voidaan kuitenkin sanoa että turkulaisten ilmoitusprosentti RK-havainnoista on parantunut - tosin monissa ilmoituksissa olisi laadullisesti parantamisen varaa. Edelleenkin Jurmon havaintokaavakkeista ei yleensä selviä ketkä linnun ovat nähneet ja siksi Jurmon havainnoista puuttuu yleensä havainnoitsijoiden nimet. Muuten havainnoitsijoiden ilmoittamisessa on noudatettu vanhaa käytäntöä. Huomattakoon vielä että monissa havainnoissa ilmoitettu havainnoitsija ei varmaankaan ole linnun löytäjä, mutta alkuperäistä löytäjää ei ole tiedossa.

Kuntalyhenteet löydät lehden takakannesta. Muuten olen lyhenteiden käyttöä pyrkinyt välttämään sähkösanomakielen raskaslukuisuuden takia. Muuttavasta on käytetty merkintää m ja paikallisesta p, muut mahdolliset lyhenteet ovat yleiskielessä käytettyjä.

Edelliset alueen harvinaisuuskatsaukset löydät seuraavista Ukuleista: v. 1975-76 Ukuli n:o 13, v.-77 Ukuli n:o 14, v.-78 Ukuli III/79 ja v. -79 Ukuli III/80.

Havainnoitsijat:

O. Arjamaa (OA), S. Aspelund (SA), H. Aunio (HA), R. Baarman (RB), P. Boström (PB), H. Ekblom (HE), H. Eloranta (NE), J. Finneinan (JF), M. Grahn (MG), J. Grönlund (JG), E. Grönroos (EGr), J. Gunnar (JGu), E. Gustaffson (EG), J. Hakala (JH), E. Halsinaho (EH), K. Hedenström (KH), E. Hellman (EHE), J. Helstola (JHE), H. Hilke (HH), A. Holmluoto (AH), J. Hoviseppä (JHo), I. Hyvärinen (IH), R. Hyvönen (RH), K. Häkkinen (KH), S. Häkkinen (SH), M. Huhta-Oivisto (HO), I. Hämäläinen (IH), E. Iikkanen (II), L. Iso-Tiivari (LI), J. Ilveskoski (JI), P. Jalava (PJ), E. Joutsamo (EJ), O. Junttila (OJ), E. Kangas (EK), H. Karhu (HK), J. Karhumäki (JK), A. Karlin (AK), V.-M. Karlin (VMB), L. Karlson (LK), R. Karlson (RK), A. Keskinen (AKE), T. Kesti (TK), E. Ketola (KE), J. Kirjonen (JKi), J. Kivela (JKiv), O. Kivivuori (OK), J. Komi (JKo), P. Komi (PK), K. Koponen (KK), M. Kormanen (MKo), S. Kotiranta (SK), J. Kujanpää (JKu), A. Kuusela (AKu), K. Kuusisto (KKu), J. Käärriä (JKä), P. Laaksonen (PL), H. Lahtonen (HL), I. Lahtonen (IL), H. Laiho (HLA), H. Laine (HLai), J. Laine (JL), R. Laine (RL), J. Lausamo (JLa), E. Lehikoinen (EL), A. Lehtinen (AL), Ha. Lehto (HLe), He. Lehto (HeL), J. Lehto (JLe), S. Leveelähti (SL), T. Lindroos (TL), J. Lindström (JLi), A. Linna (ALi), P. Loivaranta (PLo), R. Lumio (RLu), J. Lähteenoja (JLä), K. Malmsten (KM), E. Mantere (EM), M. Matsson (MMA), T. Niisänen (TNi), V. Multala (VM), V. Nurminen (VMu), M. Mäkinen (MMA), E. Mäntylä (EMä), T. Niiniö (TNI), T. Numminen (TN), H. Nurmi (HN), J. Nurmi (JN), Ta. Nurmi (TNU), Ti. Nurmi (TIN), P. Oksanen (PO), A. Orava (AO), O. Osmonen (OO), T. Pahtamaa (TP), R. Peltola (RPe), V. Peltola (VP), M. Peltonen (MP), R. Penttinen (RP), J. Pessa (JP), T. Parviainen (TPA), E. Piironen (EP), T. Pulli (TPu), R. Pönni (RPö), M. Rakkonen (MR), K. Rannikko (KR), H. Rautanen (HR), R. Riihelä (RR), A. Rivasto (AR), E. Rämö (ER), L. Saari (LS), M. Saarinen (MS), Jo. Saario (JS), Ju. Saario (JuS), L. Salola (LSa), E. Salonen (ES), K. Salonen (KS), R. Saranto (RS), H. Seppälä (HS), P. Siitonen (PS), N. Simberg (NS), J. Sopenan (JSO), A. Stenroos (AS), J. Sundell (JSu), B. Suominen (BS), T. Suominen (TS), A. Suoranta (ASu), S. Sällylä (SS), M. Tamminen (MT), M. Taneli (MTa), E. Tarponen (ET), J. Tenovuori (JT), O. Tenovuori (OT), R. Tenovuori (RT), I. Teuri (IT), I. Tittonen (ITI), J. Tittonen (JTi), J. Toukola (JTo), K. Tuominen (KT), A. Uotila (AU), J. Uotila (JU), M. Valta (MV), J. Valtola (JV), J. Varrela (JVa), S. Veistola (SV), T. Veistola (TV), H. Veimala (HV), A. Vienonen (AV), P. Vihanto (PV), R. Vikman (RV), J. Virtanen (JV), Ka. Virtanen (KV), Ki. Virtanen (KVi), J. Vuokko (JVu), J. Vuorinen (JVu), T. Vuorisalo (TVu), V. Vänskä (VV), E. Wahlroos (KW), J. Wessman (JW), P. Öhberg (PÖ) = 158 havainnoitsijaa.

Kaakkuri, Gavia stellata

Useamman vuoden havaintojen perusteella näyttää yhä ilmeisemmältä että kaakkuri on alueellamme varsin vähälukuinen sekä muuttavana että pesivänä. Kaakkurin osuus läpimuuttavista Gavioiden lienee Turun seudulla selvästi vähäisempi kuin Suomenlahdella. Vuoden ensimmäinen kaakkurihavainto koskee talvehtivaa lintua: 2.3. 1 yks Nauvon Vikomissa (OK). Ensimmäiset kevätkuuttajat tavattiin 24.4. Kuusistossa jossa 2 yks kalastelemassa (JN). Suomensjärven pesimäpaikalle (ainoa alueellamme?) laji ilmestyi jo 2.5. jolloin paikalla 2 paria, ainakin toinen pariskunta sai poikaset ja lintuja nähtiin heinäkuun loppuun saakka (RP). Toukokuussa tavattiin muuttavia yksilöitä yht. 18 kpl: Austavi 5 yks (OT ym), Utö 8 yks (JHe ym), Jurmo 1 yks, Vänö 1 yks (HK) sekä Mietoistenlahdella 5,5. 1 yks (JHe) ja 22.5. 1 yks (HKo) ja Paimionlahdella 28.5. 1 yks (JKi). Viimeinen kevätkuuttaja Vänössä 6.6. (HK). Kesäajalta havaintoja pesimäpaikkaa lukuunottamatta vain Jurmossa, jossa 2.-20.7. ilm. 5 eri yks. Ensimmäiset syysmuuttajat päivätettiin 21.9. jolloin 1 muutt. Halikonlahdella (AR,KS) ja Jurmossa. Lokakuulta vain yksi havainto: 1.10. 1 m + 1 p Utössä (AR,KS). Marraskuun kolme havaintoa koskevat paikallisia lintuja, mahdollisesti talvehtimistä yrittäviä: 2.11. 1 ke, Strömma (JHe,AR,KS), 5.11. 2 yks ja 15.11. 1 yks Pyhärannan Rihniemessä (ET ym).

Pikku-uikku, Podiceps ruficollis

Kaksi havaintoa tästä erittäin vaikeasti havaittavasta lajista. Harvinainen pesimäaikainen havainto Lemun Monnolstenlahdella jossa 17. ja 20.5. ainakin 1 yks (MS). Talvihavainto tulee poikkeuksellisesti ulkosaaristosta: Jurmossa 21.-22.12. 1 yks piileskeli Sataman laituriin alla (JHe, TNU, AR).

Merimetso, Phalacrocorax carbo

Edellisen vuoden tapaan varsin niukka esiintyminen. Kaikki alkuvuoden talvihavainnot eteläisestä saaristosta: Jurmossa 1.1.-9.2. havaintoja 19 pylvästä, eniten 4.2. jolloin 36 yks. Muut talvihavainnot: 5.1. 1 yks Nau, Gullkrona (JHe, TL, AR), 10.-11.2. yht. 4 yks Utössä (OJ) ja 22.3. 2 yks Kor, Lilharun (HK). Kevätkuuttohavaintoja ajalta 4.4.-25.5. Ulkosaaristossa seuraavasti: Utössä 4.-7.4. yht. 108 m 25 p (JG) sekä yksittäinen muuttaja 20.4.. 14.5. ja 25.5. Jurmossa havaintoja yht. vain 24 yksistä. Muualta ulkosaaristosta yht. 27 yks (Kus 15, Py 5, Kor 3, Dr 2 ja Nau 2). Muut kuin ulkosaaristohavainnot: 6.4. 4 m Tu, Sauola (RLu ym), 12.4. 4 m Mietoistenlahdella (HA, HLa), 21.4. 11 m Nau, Luonnonmaa (Jus), 30.4. 8 m Tu, Tuomiokirkkotori (!) (HK), 3.5. 1 m Tu, Ransio (HA, HLa) ja 18.5. 1 m Mietoistenlahdella (JKiv). Kesäkiertelijöitä ei havaittu. Syyskuuhavaintoja 23.8. alkaen, kaikki ulkosaaristosta. Jurmossa 23.8.-31.12. havaintoja 65 päivältä, summattuna 434 yks - todellinen määrä ehkä puolet tästä? Paras päivä 28.9. 21 m 10 p. Utöstä ajalta 1.9.-30.11. yht. 127 yks (KS ym). Muualta havaitut yksilöt kunnittain: Kor 19, Nau 4, Kus 5, Py 3, Dr 3, Ho 2, Uu 1, In 1 ja Ry 1 = yht. 37 yks.

Harmaahakara, Ardea cinerea

Keväthavaintoja kohtalaisen normaalisti, ensimmäinen 17.4. Turun Arturissa paikalla etelään (JHe, HV). Huhtikuulta kolme muuta havaintoa: 18.4. 1 p As, Sivonsaari (RLu), 24.4. 1 yks S. Sai, Vista (TN) ja 26.4. 2 yks N. Lai, Lianjärvi (Varjo). Toukokuulta kuusi havaintoa: 4.5. 2 p Pern. Yliskylä (GA, HA, HO), 7.5. 1 yks NE Mietoistenlahdella (JLi), 8.5. 1 yks Paimionlahdella, 10.5. 1 yks SSW Mikkilänlahdella (JKi), 18.5. 2 yks NE Kus, Kuuskeri (JT, OT) ja samana päivänä 1 yks NE Nau, Sommarö (EGr). Nierteleviä harmaahakaroita tavattiin vielä kesäkuun alkupuolella: 1.6. 1 yks Nus, Nurunolma (JG), 5.6. 2 yks Jurmossa ja 8.6. 1 yks Niemi, Leistiösaari (EJ, EJ).

JOS ETSIT EDULLISIA TAULUJA TAI KEHYKSIÄ, NIIN POIKKEA KAYMÄÄN

TAIDE-SIRUSSA

OSOITTEEMME ON KÄSITYÖLÄISKATU 1, PUHELIN 333 176.

AVOINNA ARKISIN 10 - 18, LAUANTAISIN 9 - 13

Ensimmäiset syyskiertelijät tavattiin heinäkuun lopussa: 25.7. 1 p Jurmossa (AV) ja 27.7. 2 yks Halikonlahdella (Jki) ja 1 yks Paimionlahdella (NS,TN).

Ajalta 2.8.-15.9. yhteensä 24 havaintoa, kunnittain seuraavasti: Nau 1 yks, Tai 2 yks, Ry 1 yks, Tu 10 yks (lähes kaikki Rauvolasta), Salo-Halikko 5 yks (Halikonlahdella), Ra 1 yks, Kor 3 yks (Utö + Jurmo), As 1-2 yks, Su 1 yks, Kaa 1 yks ja Kus 3 yks. Kunnan keskittymiä ei siis esiintynyt, suurin yhtäaikaan havaittu määrä Rauvolassa 11.8. 3 yks (PL,KS). Halikonlahdella tavallista nuukemmin havaintoja. Lokakuulta vielä kolme havaintoa: 4.10. 1 yks matkalla SW Turun Pitkäsälnessä (JHä) ja ilmeisesti sama lintu puoli tuntia myöhemmin Hirvensalon Slalom-mäeltä havaittuna matkalla S (PL), 7.10. 1 m Jurmossa (PS) ja viimeinen vuoden harmaahaikara 14.10. Halikonlahdella saapuen pohjoisesta (HK ym).

Kaulushaikara, Botaurus stellaris

Vakituksia reviereitä ilmeni vuonna 1980 kuusi kappaletta. Ensimmäisenä laji havaittiin vanhimmalla esiintymispaikalla Taivassalon Kolkanaukolla 17.4. ja puhaltelva koiras tavattiin siellä ainakin 24.5. asti. Paraisten makeanvedenaltaalla tehtiin lajista havaintoja 18.4.-22.6., ensimmäillään kolme ääntelijää. Pitkästä aikaa kaulushaikara olei li myös Sauvon Leiskunlahdella (Tapilanlahdella) jossa 23.4.-31.5. kuultiin puhaltelua, 25.-26.4. jopa 2 yks:n toimesta. Särkisalons Markarlanjärvellä huuteli koiras 27.4.-7.6. (Plo). Lemussa laji pesi sekä Monnoisten että Oukkulanlahdella, lisäksi kuultiin yksi pariton koiras (MS). Paimionlahdella huuteli kaulushaikara koko toukokuun ajan (TN ym). Näiden revierien ulkopuolelta kaksi havaintoa: 6.5. ääntelyä As, Louhisaari (HK) sekä havainto syysmuuttajasta Halikonlahdella 20.8. jolloin nähtiin kaulushaikara lentelemässä ruovikon yllä (ME, TN).

Kattohaikara, Ciconia ciconia

Vuoden 1979 runsas esiintyminen osoittautui tilapäiseksi, sillä -80 havaintoja kertyi kohtalaisen normaali määrä eli 4 kpl, kaikki keväältä. Laitilan Otajärvellä nähtiin pohjoiseen matkaava lintu 26.4. (JG, DR). Sauvon Tapilassa havaittiin 3.5. lounaasta saapunut lintu joka mahd. jäi paikalliseksi (AKu, Kku). Turun Pääskyyvoressa nähtiin 11.5. 1 yks matkalla NE. Bongareiden iloksi 2 kattohaikaraa oleili Perniön Lapparlassa 30.-31.5., paikallisten asukkaiden mukaan paikalla oli ollut kolmaskin yksilö (HV ym).

Pikkujoutsen, Cygnus columbianus

Hyvin nuukasti eli ainoastaan kaksi havaintoa Paimionlahdella 26.4. 1 ad kiertelemässä illalla (HLe). Toinen havainto syksyltä: 19.10. 2 ad ja 1 1-kv lintu Nietoistenlahdella (HA, HK, HKo).

Tundrahammi, Anser albifrons

Tällä lajilla hyvä vuosi, yhteensä 8 havaintoa jotka yhtä lukuun ottamatta keväältä. Ensimmäinen 13.4. Turussa Hirvensalon Slalom-mäellä matkalla N (NGr, PL). Paraisten Atussa 2 juv. lintua paikallisen laulujoutsenen ja metsähanhien seurassa 20.-27.4. (OA ym). 22.4. nähtiin 1 yks Nietoistenlahdella merihanhiparvessa (JU, AU) ja seur. päivänä 1 yks Taivassalossa (RB). Nietoistenlahdella havaittiin 1 juv. lintu 6.5. (JH, RH) ja 2 juv lintua 12.5. (HKo). Mielenkiintoinen tapaus sattui 18.5. : aamulla klo 04.15 havaittiin 7 yks:n parvi matkalla NW Nietoistenlahdella (JKiv) ja klo 05.26 niinikään 7 yks:n parvi Laitilan Otajärvellä matkalla pohjoiseen (VMu, ASu), mitä ilmeisimmin sama poppoo - molemmat määrittivät tundrahammiksi.

Ainoa syyshavainto 20.9. Paimion Mokkalassa: 1 ad. kahden metsähanhen seurassa SW (HA, HKo, HV).

Tundra-/kiljuhanhi, Anser albifrons/erythropus

Kuten edelläkin tästä mielenkiintoinen yhteensattuma päivämäärältä 1.5.: klo 11.35 2 yks NE 16 yks:n metsähanhiparvessa Turun Rauvo-

lassa (PL) ja klo 16.37 niinikään 2 yks NE 16 yks:n metsähanhiparvessa Nietoistenlahdella (JHe, AL, TNU) - onko sama parvi palannut takaisin vai sattuuko olemaan kaksi samanlaista parvea? Niinikään mielenkiintoinen kuriositeetti Jurmossa 10.-14.5.: 10.5. havaittiin 2 tundrahammia ja 1 valkoposkihanhi länsikärjessä, samoin 12.5. Sitteen havainnoitsija vaihtui ja samalla paikalla havaittiin 14.5. 2 kiljuhanhea ja 1 valkoposkihanhi. Kaavakkeille on kirjattu mol. kerroilla suurin piirtein samat tuntomerkit, kuitenkin päädytty eri lajinmääritykseen. Kyseessä olleet linnut olivat nuoria. Kirjattujen tuntomerkkien perusteella ei voinut varmasti päätellä lajia joten otin linnut tämän otsakkeen alle. Määrittämätön kiljuhanhi nähtiin vielä Utössä 27.5. matkalla NE (JHe, HeL, AR).

Sepelhanhi, Branta bernicla

Kevätmuuttohavaintoja normaalia runsaammin vaikutti Dragsfjärdin eteläisistä saaristosta tällä kertaa olekaan havaintoja. Ensimmäiset yksilöt jo 1.5.: 8 + 12 yks SE Lemun Oukkulassa (NS ym). Samalla paikalla 9 m 12.5. (MS). Päämuutto normaalin tapaan touko-kesäkuun vaihteissa. Utössä 25.-28.5. yht. 163 muuttavaa + 1 paikallinen, suurin parvi 27.5. 120 yks (JHe, HeL). Turun Vuoksenniskalla 27.5. havaittiin illalla 170 yks:n parvi matkalla E (HA, MT). Pääosa kevätmuuttohavainnoista tulee Salosta: 28.5. 40 yks NE keskustassa (EKe), 1.6. 80 + 80 yks NE Fulkilassa (EKe), 2.6. 100 + 150 yks NE keskustassa (EKe) ja peräti n. 1000 yks NE Halikonlahdella klo 20.00-21.35 (SS). Jurmon ainoa kevätmuuttohavis kirjattiin myös 2.6.: 32 m (MPK, RS). Viimeiset muuttajat 11.6. Dr. Högsåra 19 yks (JHe).

Kesäajalta yllättäen kaksi havaintoa: 25.6. 1 yks uiskenteli haahkojen seurassa Uudenkaupungin Vähä-Vehasessa (JL, AK, MM) ja 12.7. 1 p Jurmossa (SK).

Syysmuuttohavainnot kaikki syyskuun loppupuolelta. Isokarissa 22.9. 70 yks S (TN, OO). Jurmossa myös 70 yks:n parvi 19.9. (PJ, AL) ja 170 yks:n parvi laskeutui 28.9. (RK ym). Samana päivänä (28.9.) havaittiin 9 yks:n parvi muuttavana sekä Vänössä (JHe) että Utössä (AR), mahdollisesti sama parvi mutta Utön havainnon kellonaikaa ei ole tiedossani. Utössä nähtiin vielä 30.9. 4 yks menossa etelään (AR).

Valkoposkihanhi, Branta leucopsis

Päinvastoin kuin edellä hyvin nuukasti havaintoja. Strömman sulassa talvehti 1 yks kanadanhanhien seurassa, viimeinen ilmoitettu havainto 2.3. (JL, PLo ym). Ainoat kevätmuuttohavainnot Jurmossa: 21.4. 1 yks merihanhiparvessa (JSu, IT) sekä 10.-14.5. edelläkin mainittu paikallinen yks. Kunnan valkoposkea ei tämän jälkeen tavattuakaan sillä kesäkuun puolivälistä alkaen Ruissalon kanadanhanhien seurassa olleillut yksilö on Skansenin kasvatteja eli tarhakarkulainen josta voivat pinnan ottaa vain III kategorian miehet.

Branta sp.

Tämän pannaan julistetu nimikkeen alla on ilmoitettu kaksi havaintoa: 29.5. 35-40 yks E Nauvon eteläisessä saaristossa (PL) ja 6.6. yht. n. 1000 muuttavaa yks kolmessa parvessa Dragsfjärdin Kasnäsissa (JVuo). Viimeksi mainitut koskenevat sepelhanhia.

Kanadanhanhi, Branta canadensis

Laji alkaa olla sen verran yleinen nähtävyys että tekisipä jo mieleni jättää pois koko katsauksesta, Ruissalon havaintojen osalta olen sen tehnytkin. Kemön Strömmalla tammi-maaliskuussa ensimmäillään 90 yks (JL ym). Turun lähikunnista havaintoja ajalta 22.3.-20.5. seuraavasti: Naa 12 yks (2 hav), Tu 28 yks (4 hav), Kaa 27 yks (5 hav), Pi 11 yks (2 hav), Mi 3 yks (2 hav), As 1 yks ja Le 2 yks. Havainnot muualta: 4.4. pari Sä, Förby (Plo), 17.4. 1 yks N Pö, Auvainen (TV), 4.5. 1 p Pö, Puhon (SV, TV), 13.-24.5. 1 paikallinen Jurmossa ja 25.5. 3 ad Sä, Förby (Plo). Vuoden jälkipuoliskolta nuukasti ilmoitettuja havaintoja. Jurmossa ajalta 12.7.-1.10. yht. 6 havaintoa 2 yks:stä, koskenevat samaa pariskuntaa. Halikonlahdella 2 yks 31.8. (JHe) sekä Halikossa 2 yks myös 4.10. (JSu, SV, TV).

Ristisorsa, Tadorna tadorna

Havaintoja vähemmän kuin v. 1979, kuitenkin selvästi runsaammin kuin muutamia vuosia sitten. Ensimmäinen yksilö näyttäytyi Isokarissa 6.4., koiras matkalla N (JLi,CO). Jurmossa havaintoja keväältä lähes päivittäin yl. 1-3 yks:tä, suurimmat määrät 13.4. 8 yks, 25.4. 9 yks ja 24.5. 6 yks paikallisena + 10 yks:n parvi. Vänössä oleili pariskunta 21.4. alkaen ja ilmeisesti pesi erään ladon alla (OT ym). Utöistä myös runsaasti havaintoja jaksolta 3.5.-7.6., ainakin yksi pariskunta oleili saarella vakituisesti. Utöistä vielä mainittava 10 yks:n muuttoparvi 27.5. (mahd. sama kuin Jurmossa 24.5.) ja 7 yks:n koilliseen matkannut parvi 30.5. (HeL). Ulkosaaristosta näiden lintuasemien ulkopuolelta vielä kaksi havaintoa: 7.6. 4 yks Kor, Sandöran (HeL) ja 8.6. 1 pari Dr, Ingeborgskär (HK). Sisävesiltä neljä keväthavaintoa: 10.5. 1 koiras Tai, Hilloinen (RS) ja samana päivänä 1 yks käväisi Mietoistenlahdella (LK, RK), 20.5. 1 yks Turun Satamassa (JHe ym) ja 31.5. 1 yks Raisonlahdella. Kesäajalta niukasti havaintoja: Jurmossa 1.6.-30.8. enimmillään 8 ad lintua, lisäksi nähtiin yksi poikue jossa 8 pull. Halikonlahdella tavattiin 1 yks 26.7. (HK) ja 2.8. (AU). Utöissä ainoa kesähavainto 3.8. 2 yks (JG). Syyshavaintoja vain Jurmossa: 17.-18.9. 1 yks ja vielä 11.10. 1 yks.

Harmaasorsa, Anas strepera

Keskimääräistä enemmän eli 8 havaintoa, kaikki huhti-toukokuulta. Ruissalon Kansanpuiston rannassa tavattiin ensimmäinen pariskunta 16.4. (ME, TN). Raisonlahdella peräti 3 yks 18.4. (HLai). Hirvensalon Friskalanlahdella oleili pariskunta pitempään eli 19.4.-12.5. (AR ym). Mietoistenlahdelta kolme havaintoa: 26.4. 1 koiras (LII, PL), ehkä sama yks vielä 4.-11.5. (HK ym) ja 10.5. paikalla nähtiin naaras (RS). Lemun Monnoisissa pariskunta 1.5. ja ilm. vappuhellansa menettänyt koiras 4.5. (MS). Viimeinen havainto Paimionlahdelta jossa pariskunta 29.5. (PL).

Kyhmyhaahka, Somateria spectabilis

Viime aikoina tehty vuosittain jokunen havainto tästä aiemmin tosi kovan luokan rariteetista. Vuodelta -80 kolme havaintoa: Jurmossa 1 naaraspuukuinen yks oleili haahkaparvessa 1.-29.1., havainto on RK:n hyväksymä (PK, JG, HeL ym). Toisenkin havainto tulee käytännöllisesti katsoen Jurmossa eli Korppoon Huvudskäristä, jossa Utö-laivalta havaittiin ad. koiras 20.4. (JHe, KS). Samaan aikaan eli 19.-21.4. voitiin ihailia vanhaa koiras-lintua Paraisten Lillmäissä (TNU ym).

Allihaahka, Polysticta stelleri

Ulkosaaristoretkelyyn lisääntymisen myötä ovat havainnot tästä lajista runsastuneet. Todenmäköisyys tämän lajin kohtaamiseen on suurin talvisessa Korppoon ulkosaaristossa, myös kevätmuuttoaikana laji esiintyy noilla vesillä. Vuoden ensimmäinen havainto on Jurmossa, samalla vuoden ainoa ko. saarelta: 18.1. 1 naaraspuuk. yks. ohientävissä tukkakoskeloparvessa (JLi, TPa). Seuraavat kolme havaintoa tulevat Utöistä: 2.3. 1 yks (RV), 19-20.4. ensin 2 naaraspuuk. lintua ja seur. päivänä nämä houkutuslinnut olivat saaneet seurakseen koiraan (JHe, KS) sekä 25.5. vielä 1 paikallinen juv. koiras (JHe, HeL, AR). Odottamaton havainto sekä ajankohdan että paikan suhteen kesäkuulta: 7.6. 2 naaraspuuk. Kustavin Laupusen edustalla olevan Tiirleton rannassa (ASu). Ainoa loppuvuoden havainto Nauvon Berghammista: 23.12. 1 naaraspuuk. yks (JG).

Haarahaukka, Milvus migrans

Jälleen kohtalaisen mukavasti eli viisi havaintoa, kaikki keväältä. Kohtalaisen aikainen yksilö näyttäytyi Turun Koivuluodossa 7.4. matkalla NE (HA, HK, NT). Huhtikuulta vielä toinenkin havainto: Raisonlahdella 21.4. 1 yks. Vapunpäivänä tavattiin 1 muuttava ad. Sauvon

Tapilassa (MGr, AKU, Kku) ja 3.5. niinikään muuttava ad. Vänössä (JT ym). Viides havainto 19.5. Kemiön Ekniemestä, 1 yks S (JL).

Maakotka, Aquila chrysaetos

Alkuvuodesta neljä havaintoa: 3.1. 1 juv. Kus, Anavainen (RT), 16.1. 1 juv. Kus, Leisund (OT, HV) ja samalla paikalla 2.2. 2 yks (HA, HK, HKO) sekä 9.2. 1 joutsenenraadolla mässäillyt yks Sä, Niksaari (HE). Kevätmuuttoaajalta vain yksi havainto: 3.4. kaarteleva juv. Paimionlahdella (TN). Normaaliin tapaan eniten havaintoja syksyltä. Ensimmäinen kotka näyttäytyi Turun seudulla 20.9. jolloin muuttava juv. Paimionlahdella (KS). Syyskuulta vielä kaksi havaintoa: 27.9. 1 yks matkasi merikotkan seurassa länteen Vänössä (JHe, KT) ja 28.9. 1 p Yl, Uusikartano (EK). Lokakuun alkupäivänä ei tapahtunut edellisen vuoden tapaista muuttoryntäystä, vaan itse asiassa seuraava maakotka kirjattiin vasta 23.10.: 1 juv. SW Turun Syväkallionpuistossa (PL). Jurmon ainoa havainto tehtiin 31.10. jolloin 1 subad. muuttavana (Tni). Viimeiset havainnot: 25.11. 1 juv. kiert. Kus, Anavainen (RT), 28.11. 1 yks Nau, Snäckö (JHe) ja 28.12. 1 p Yl, Vaskijärvi (AK, VMK, TK) sekä samana päivänä 1 p Nau, Berghamm (JG).

Kilju-/pikkukiljukotka, Aquila clanga/pomarina

Kaksi havaintoa tästä vaikeasti määritettävästä lajiparista (A. rapaxin mahdollisuuskin lienee teoriassa olemassa): 7.4. 1 yks Salon Halikonlahdella (HH, Kvi ym.) ja 3.5. 1 yks NW Utössä (JG).

Merikotka, Haliaetus albicilla

Havaintoja edellistä vuotta vähemmän, 83 kpl, koskien summattuna 104 yksilöä. Todellinen yksilömäärä lienee ehkä kolmasosa tästä. Havaintojen yhteismäärä kunnittain: Kustavi 43, Korppoo 9, Dragsfjärd 7, Turku 6, Paimio 3, Kemiö 2, Rymättylä 2, Nauvo 2, Rusko 2, Mietoinen 1, Lokalahti 1, Parainen 1, Merimasku 1, Kaarina 1 ja Iniö 1. Varsinaisia sisämaakuntia ei siis tällä kertaa joukossa yhtään. Mielenkiintoisimpia havaintoja: 16.1. 4 ad.+2 juv. haaskalla Kustavin Anavaisissa (OT, HV), 5.4. 6-8 yks Kustavin Kuuskarissa, näistä neljä muuttavia (JT). Todellinen merikotkainvaasio tapahtui 6.-7.4., sillä 6.4. kirjattiin 16 havaintoa ja 7.4. 10 havaintoa. Näistä osa koskee samoja yksilöitä, esim. 6.4. nähtiin klo 13.05 NE muuttava yks Turun Koivuluodossa ja klo 13.25 mitä ilmeisimmin sama yks Rauvolanlahdella matkalla E, 7.4. nähtiin muuttava yks Kuusistonlahdella ja hieman myöhemmin Paimionlahdella. Syksyltä voinee mainita 3 muuttavaa juv. lintua Kustavin Isokarissa 24.9. (ME, TN).

Muuttohaukka, Falco peregrinus

Muuttohaukan poikastuotto oli vuonna -80 poikkeuksellisen hyvä, mutta tämä ei ainakaan Turun seudulla mainittavammin heijastunut ilmoitettujen havaintojen määrässä - tosin edelliseen vuoteen liisäystä 100% eli nyt kahdeksan havaintoa. Keväältä ainoa havainto 2.5. 1 yks NE Tu, Vuoksenniska (TL, TM). Yllättäen yksi kesähavaintokin: 21.6. 1 yks lensi Kalannin Rohijärven yli (JL). Syys-lokakuun kuusi havaintoa liittynevät vuoden hyvään poikastuottoon, vaikkakin iälleen määritetyt linnut olivat molemmat ad. yksilöitä. Ensimmäinen 11.9. 1 yks SE Kus, Anavainen (OT). Muut havainnot: 14.9. 1 ad. naaras S Tai, Järppilä (IL), 19.9. 1 ad. W Jurmossa (PJ, AL) ja 21.9. saarella paikallinen yks (OK), 20.9. 1 yks S Dr, Lövä (JHe ym) ja viimeisenä 1.10. 1 naaras Jurmossa (RK ym.).

Niitty-/arosuhaukka, Circus pygargus/macrourus

Vain yksi havainto: 31.8. 1 naaraspuuk. S Haa, Sauhuvuori (JKi).

Riekkö, Lagopus lagopus

Tällä erää viisi havaintoa tästä levinneisyysalueensa äärirajoilla esiintyvistä lajista. Vakituksista esiintymiskunnista seuraavat havainnot: 21.-23.4. 1 yks Yl, Lammenrahka (JG), 27.4. 2 yks Pö, Kurjenrahka, 28.5. 3 yks samalla paikalla ja 31.5. 1 yks Yl, Kaukosuo (JG). Ainoa syyshavainto tulee paikalta jossa lajia ei liene aiemmin tavattu: 7.9. 1 yks Halikon Kankareenjävällä (JTi).

Luhtakana, Rallus aquaticus

Laji tuntuu vähenevän vuosi vuodelta, nyt havaintoja vain kahdelta paikalta: Turun Rauvolanlahdella 2 yks 27.4. (JKi) sekä 1 yks 21.5. (AR) ja 1.6. (PL) ja Lemun Nonnoisissa pesivä pari (pesässä 11 muunaa) ja lisäksi ainakin 1 yks, havaintoja 1.5.-20.8. (MS).

Ruisräikkä, Crex crex

Kohtalaisen mukavasti eli yhdeksän havaintoa mikä on hieman yläpuolella viime vuosien keskiarvon. Ensimmäinen havainto Ruissalosta 1.6., 1 yks TPS:n nuityllä (MNA). Liedon Posiolla nariseva koiras 10.-12.6. (HV ym). Suurin osa havainnoista kesäkuun loppupuoliskolta: 14.-24.6. 2 häntelijää Na, Viurilanlahti (ITi, PO), 16.6. 1 yks Kar, kko (AK), 16.-22.6. 1 yks Naa, Luonnonmaa (Jus), 19.6.-16.7. 1 häntelijä Le, Oukkulanlahti (MS).

Loppukesästäkin vielä kaksi havaintoa: 21.7. 1 koiras Halikon Kärävuoressa luona (PO) ja 31.7.-4.8. 1 yks Paimion jätevedenpuhdistamolla (HE, TN).

Luhtahuitti, Porzana porzana

Lajia tavattiin seitsemältä paikalta. Ensimmäinen havainto poikkeuksellisesti jo huhtikuun puolelta: 29.4.-1.5. 1 huittailija Rymättylän Vilujärven alueella (JW). Myös Lemun Nonnoistenlahdella laji tavattiin varhain: 1.5.-19.6. havaintoja pesivästä parista sekä parittomasta koirasta (MS). Niikalan Omenajärvi lienee lajin paras esiintymispaikka alueella, nyt 3.5. 2 yks (TN, EP) ja 17.5. 2-3 yks (HV, RV). Sauvon Leiskun-Tapilanlahdella kuultiin huitti 7.-31.5., kerran kaksikin yksilöllä (ME, TN, RR). Rymättylästä havaintoja vielä 18.-31.5. Riiaistenjärveltä ja 6.-7.6. Kuralanjärveltä (JW), saattanevat koskea samaa yksilöllä. Halikonlahdella oleskeli luhtahuitti ilmeisesti pidempäänkin, sillä häntelyä kuultiin 24.6., 13.-14.7. ja vielä 15.8. (ITi, JTi, AV). Tapilanlahdellakin kuultiin huitti vielä loppukesästä eli 31.7.-4.8. (TN).

Harvinaisia syysmuuttoajan havaintoja tehtiin jopa kaksi: 15.9. 1 yks räpsähti lentoon Västanfjärdin Galterbyssä (JL) ja vielä 19.10. nousi luhtahuitti lentoon Nietoistenlahden rantaniityltä (HA, HK, HKo).

Liejukana, Gallinula chloropus

Rauvolanlahdelta tuntuu tämänkin laji kadonneen, muualta sen sijaan kohtalaisen mukavasti havaintoja. Ainoa huhtikuun havainto Raisionlahdelta jossa 1 yks 20.4. (PL). Klassisella liejukanapaikalla Turun Pihlajaniemessä tavattiin liejukana 7.5. ja 16.5. (HE, RL, JTo). Paraisten Makeanvedenaltaalla tavattiin 15.5.-20.6. enimmillään 4 yks (PB). Lemun Nonnoistenlahti näyttää olevan alueen parhaita rantakanapaikkoja sillä tämähän laji pesi paikalla, havaintoja 28.5.-2.7. (HE, MS). Pesiminen onnistui myös Rymättylän Kuralanjärvellä, toukokuussa nähdyn parittelen tuloksena tavattiin nuori lintu 10.8. (AU, JU, JW). Bragsfjärdin Skin-narvikillakin lienee tapahtunut pesintä sillä 26.5. tavattiin ad. ja 13.8. juv. lintu (PLo). Erikoinen ulkosaaristohavainto: 3.-4.6. 1 yks Utössä (HE, AR). Kesäkuussa todettiin vielä yksi pesintä: Halikonlahdella nähtiin 1 yks 14.6. (PO) ja 22.6. löytyi 1-munainen pesä (AV).

Heinäkurppa, Gallinago media

Yllättäen neljä kevätkauden havainto. Lemun Nonnoisista jopa pesintään viittaava havainto: 1.5. 2 yks soitinolla sekä havainto yksinäisestä linnusta 28.5. ja 6.6. (HE). Raisionlahdella 1 yks 11.5. (G i). Soidinta esittävä yks tavattiin myös Turun Pihlajaniemessä 21.5. illalla (el).

Viimeinen kevätkauden havainto Raision Tukonpäästä 7.6. (PL). Syyshauden avajaiset jo 26.8. Turun Rauvolassa jossa 1 juv. (HE, JLa, HV), samalla paikalla tavattiin heinäkurppa myös 11.-12.9. ja 8.10. (EL). Naarian tekoaltaan luona tavattiin 1-2 yks 7.-27.9. (HE, JTi, AV, JU). Raisionlahdella nähtiin myös totuttuun tapaan heinäkurppa, ensimmäinen ilmoitettu havainto 11.9. (HO) ja 14.9. nähtiin 2 yks (IL). Kaksi yksilöllä nähtiin myös Jurmossa 28.9. (RO, RT).

Pulmussirri, Calidris alba

Jurmon ulkopuolella lajia nähdään hyvin niukasti. Kevätmuutolta vain yksi havainto: 4.6. 1 kesäpuk. yks Kustavin Iso-Hauterissa (RT). Ensimmäinen syyshavainto 9.8. Halikonlahdelta jossa 1 yks (IL). Jurmossa havaintoja 22.8.-20.9. kymmeneltä päivältä yht. ehkä 20 yksilöstä, enimmillään 14.9. 7 yks. Kustavin Iso-Hauterista myös syyshavainto: 12.9. 1 yks suosirriparvessa (OT, RT).

Isosirri, Calidris canutus

Lajin kevätmuutto havaittiin alueellamme vuonna -80 poikkeuksellisen voimakkaana. Ensimmäinen havainto Utöstä, 1 yks E 25.5. (JHe, HeL, AR). Nietoistenlahdella tavattiin paikallinen yks. 31.5. (HKo, PLa). Ensimmäinen iso muuttoparvi nähtiin 1.6. Paraisten Sydnessä: n. 200 yks E klo 5.20 ja lisäksi 1 yks N 6.02 (JKi). Rauvolanlahdella 10 yks:n parvi NE 3.6. (JKi). Alueen päämuuttopäivä oli 6.6. jolloin havaittiin n. 400 yks:n parvi Airstolla Järvistensaaren luona klo 12.40 (JKo, JV) sekä neljä tuntia myöhemmin samankokoinen parvi Utössä (HeL, AR). Seuraavana päivänä vain yksi 20 yks:n muuttoparvi Utön ja Jurmon välillä (JG) mutta 9.6. Halikonlahdella n. 200 yks:n parvi NNE sekä n. 400 yks:n parvi todennäköisiä isosirrejä (AV).

Syysmuuttohavaintoja 19.7. alkaen jolloin 7 yks Jurmossa. Seuraavat havainnot elokuun puolelta: Halikonlahdella 1 ad. 3.8. (HK, HKo) ja Jurmossa 7.-20.8. viitenä päivänä 1-2 yks. Sen jälkeen taukoa ja seuraava havainto ilmeisesti nuorten lintujen päämuuttoa kuvaten: Jurmossa 10.9. 8 yks ja seuraavina päivinä 14.9. asti 2-7 yks. Utössä 27.9. 1 yks (AR) ja samoin 1.10. (KS) jolloin nähtiin viimeinen isosirri myös Jurmossa.

Merisirri, Calidris maritima

Tätä Jurmon tyyppilajia nähtiin saarella alkuvuodesta 1.1.-4.2. enimmillään 25 yks. Kevätmuutolta Jurmosta kolme havaintoa: 2.5. 1 yks, 17.5. 2 yks ja 24.5. 1 yks. Kevätmuuttoa koskee myös vuoden ainoa Jurmon ulkopuolella tehty havainto: Kustavin Iso-Hauterissa 4.6. 2 yks (RT). Seuraavat merisirrit näyttäytyivät Jurmossa talven kynnyksellä eli 22.11. Sen jälkeen niitä nähtiin lähes päivittäin vuoden loppuun saakka, enimmillään 16 yks 2.12.

Kuovisirri, Calidris ferruginea

Yllättäen kevätmuutoltakin kolme havaintoa: 20.5. 1 kesäpuk. yks sekä Nietoistenlahdella että Nynäjoen suistossa (HeL) ja Utössä 1-2 yks 29.5. (HeL).

Ensimmäiset syysmuuttajat ilmaantuivat 12.7. jolloin 1 yks Jurmossa. Heinäkuulta vielä 5 yks Halikonlahdella 16.7. (JHe), peräti 15 yks Jurmossa 19.7. ja siellä vielä 1 yks 25.7. Eniten havaintoja tulee elokuulta. Halikonlahdella nähtiin 2.-31.8. kahdeksana päivänä 1-3 yks (HK ym). Rauvolanlahdella tavattiin 3 yks 12.8. ja 2 yks 19.8. (PL). Utössä myös kaksi havaintoa: 14.8. 3 juv. (KS) ja 26.8. 2 yks (JHe). Jurmossa niukasti, 1 yks 7., 11. ja 23.8. Paimion jäteveden puhdistamolla oleili 3 yks 24.-27.8. (NE, TN, RV). Manteeren viimeiset kuovisirrit nähtiin Halikonlahdella 5.9., tuolloin paikalla 6 juv. (HK, RL). Muut syyskuun havainnot Jurmossa, jossa 13.-27.9. viitenä päivänä 1-2 yks.

Pikkusirri, Calidris minuta

Tähän katsaukseen otettu mukaan lajin keväthavainnot. Ensimmäinen yksilö tavattiin Jurmossa 15.5., missä myös vielä toukokuun puolella kolmena päivänä 1-3 yks. Turun Vuoksemmiskalla nähtiin 1 yks 20.5. (HKo, HeL). Kaksi muuta mantereen havaintoa alueen merenlahdilta: 22.5. 1 yks Nietoistenlahdella (HKo) ja 25.5. 2 yks Nietoistenlahdella (JV, RT). Kesä-

kuulta havaintoja vain Jurmosta: 2.6. 2 yks, 3. ja 5.6. 1 yks sekä vielä poikkeuksellisen myöhään 18.6. 1 yks.

Jänkäsirriäinen, Limicola falcinellus

Edellisen vuoden tapaan vain viisi havaintoa, Jurmon ainoa kevätmuuttaja oli myös vuoden ensimmäinen, päivä oli 25.5. Kaksi muuta kevätmuuttohavaintoa kesäkuulta: 1.6. 1 yks Nauvolanlahdella (PL) ja 4.6. 1 yks Mustavin Iso-Hauterissa (RF). Syysmuuttoa kaksi havaintoa: 6.8. 1 yks Halikonlahdella (JKI) ja 9.8. 2 m Jurmossa (RL, JP).

Keräkurmitsa, Eudromias morinellus

Harvinaisen runsaasti havaintoja, kaksi jopa Jurmon ulkopuolelta. Yllättävin havainto tulee Suomensjärven Johdesuolta jossa 27.7. 1 yks töttöhyppien seurassa (RP). Jurmossa havaittiin keräkurmitsa kahdesti jo elokuun puolella: 29.8. 3 yks kierteli saarella (NI ym) ja 31.8. nähtiin 1 yks (NI ym). Seuraava yksilö havaittiin Jurmossa 13.9. (JS, Jus) ja 20.-24.9. saarella oleili 2 yks (PJ, OK, AL). Mustavin Iso-karissa tavattiin nuori keräkurmitsa paikallisena 21.9. (ME, JLI, TM, OO).

Mustapvrstökuri, Limosa limosa

Yhteensä havaittiin viisi yksilöä mikä on melko niukasti. Havainnot keskittyvät tiukasti toukokuun alkupuolelle, kaikki 29.4.-15.5. välisenä aikana. Nietoistenlahdella tavattiin ensimmäinen kuri, 29.4. siis, matkaamassa N (ET ym). Paimionlahdella käväisi 1 yks 1.5. (JHe, ALI, TNU). Raisionlahdella oleili 3.5. 2 yks mutta seuraavana päivänä 6.5. asti nähtiin vain 1 yks (TM ym). Nietoistenlahdella tehtiin toinenkin kuiri-havainto: 14.5. saapui lahdele 1 yks joka nähtiin vielä seuraavanakin päivänä (TM ym).

Vesipääsky, Phalaropus lobatus

Niukasti havaintoja Jurmon ulkopuolelta. Ensimmäinen keväällä 20.5. Myrnäjoen suistossa (HeL). Jurmosta havaintoja 24.5.-30.5. päivittäin, parhaana päivänä 27.5. peräti 35 yks. Kevätmuuttajia tavattiin lisäksi 1 yks Raisionlahdella 25.5. (RU, AR) ja Piikkiönlahdella 28.5. (JKI). Viimeinen muuttaja Jurmossa 2.6. Ensimmäiset paluumuuttajat tavattiin Jurmossa jo kesäkuun lopulla 28.6. jolloin nähtiin 2 yks. Sen jälkeen Jurmosta havaintoja 31.8. asti 15 päivältä, päämuuttoa kuvastaa 16 yks 12.8. Jurmon ulkopuolella laji nähtiin syysmuuttokaudella vain Halikonlahdella: 20.7. 3 yks (JHe), 14.8. 2 yks (AU) ja 17.-19.8. 1 yks (JHe, IM, PO).

Leveäpvrtökuri, Stercorarius pomarinus

Etenkin Suomenlahden lukemiin verrattuna lajia nähdään todella vähän alueellamme. Nyt ainoa havainto 4.6. Utöissä jossa 1 vaalea yks ME (HeL).

Isolokki, Larus hyperboreus

Edellisen huippuvuoden jälkeen nyt tavallista vähemmän, kaksi havaintoa. Kemijoki Strömmän sulan luona 1 juv. 26.2. (RFB) ja Jurmossa 1 juv. 22.-23.12. (TU, AR).

Pikkulokki, Larus minutus

Ensimmäinen pikkulokkihavainto tehtiin huomattavan varhain: 19.4. 1 yks Halikonlahdella (JP, RU). Huhtikuun puolella tehtiin vielä kaksi muutakin havaintoa: 26.4. lajin pesimäpaikalla Laitilan Otajärvellä nähtiin jo 36 yks (VNU) ja 27.4. nähtiin Raisionlahdella 1 ad. (PL). Toukokuussa runsaasti havaintoja alueen merenlahdilta: Nietoistenlahdella 5 havaintoa (yht. n. 7 yks), Halikonlahdella 3 havaintoa (yht. 10 yks), Priskalanlahdella 1 yks 10.5. (PL), Nauvolanlahdella 1 juv. 11.5. (PL), Raisionlahdella 8 havaintoa (enimmäistään 9 yks 22.5.), Paimionlahdella 5 havaintoa (max. 6 yks 29.5.), ja Lemun (Pikkulan) lahdelta 3 ad. 27.5. (MS). Luualla tehdyt havainnot: Ruissalossa 1 yks 15.5. (TU, AR) ja 19.5. (Lsa). Piikkalan Onneaajärvellä 2 yks 17.5. (TU,

KNÄ, SE), Kaarinan Kuusistossa 1 muuttava 24.5. (JM), Pöytyän Kurjenrahkalla 2 m 28.5. (V. ym.) ja Rymättylän Kuralanjärvellä 1 yks 29.5. Laitilan Otajärvellä pesi vähintään 21 paria, mm. 18.5. havaittiin 45 ad. lintua (VNU ym.). Viimeinen kevätmuuttohavainto 1.6.: Nietoistenlahdella 4 yks (JKI).

Heinäkuulta kolme havaintoa: Raisionlahdella 2 yks 25.7. (AU), Halikonlahdella 3 juv. 27.7. (JKI) ja Kuusistonlahdella 28.7. 1 kuolleena löydetty juv. lintu joka rengastettu pesäpoikasena 20.6. samana vuona Latviassa!!!

Syksyiltä ainoa havainto: 10.9. 1 ad. Mustavin Anavaisissa (OT, RT). Mahtuupa joukkoon vielä harvinainen talvihavaintokin: 20.12. 1 ad. Nauvon Pärnäisissä (JHe, TNU, AR).

Mustatiira, Chlidonias niger

Halikonlahdelta nyt vain yksi kevät-havainto: 28.5. 1 paikallinen (OT ym). Muut toukokuun havainnot Paimionlahdelta jossa 28.5. 3 yks (ME, TM, RV) ja 31.5. 2 yks (PL). Jurmossa nähtiin 1 muuttava yks 1.6. (MHE, RS).

Heinäkuulta kaksi havaintoa Halikonlahdelta: 6.7. 1 ad. (JK, AV) ja 10.7. 2 ad. (KR).

Pikkutiira, Sterna albifrons

Vain yksi havainto: Raisionlahdella 1 ad. 24-25.5. (JKiv, KK, RL).

Turturikyvyhky, Streptopelia turtur

Poikkeuksellisen paljon havaintoja etenkin lintuasemien ulkopuolelta. Ensimmäinen yksilö 26.5. Utöissä (HeL), samalla paikalla tavattiin 1 yks myös 30.5. ja 4.6. (HeL). Jurmossa touko-kesäkuun vaihteesta kolme havaintoa: 28.5. 1 koiras (OA, AL), 30.5. samoin (AL) ja 2.6. 1-2 yks (MHK, RS). Vänössä nähtiin turturi 30.5. (KK, RL) ja 4.-7.6. (HK). Vain yksi havainto tulee tältä ajalta asemien ulkopuolelta: Nauvossa Nötön kaupan luona 1 yks 3.6. (RS). Kesäkuussa vielä 17.6. 2 yks Jurmossa (JKI).

Heinäkuulta viisi havaintoa mantereen puolelta, laji lienee täällä kesäaikaan yleisempi kuin on tiedetty. Puhelinlangalla istuvia turturikyvyhkyjä tavattiin 10.7. 1 yks Liedon Uusikartanossa ja Marttilan Mäntsälässä, molemmat Turku-Hämeenlinna -tien varrella (JHe, AR, JVA). Raisiossa ohikulkutiellä nähtiin 1 yks 13.7. (SV, TV), Askaisten Livonsaareissa 1 yks 14.7. (RU) ja Halikonlahdella 1 turiseva 16.7. (JG, JHe, TNU).

Seuraavat havainnot lokakuulta syysmuuton ajalta: 1.10. 1 paikallinen Utöissä (KS), 4.10. 1 p Vänössä (JHe, KT, JVI) ja 15.10. 1 juv. Raisionlahdella (ET), laji nähtiin paikalla vielä muutamaa päivää myöhemmin.

Ilmeisesti talvehtimista harkitseva yksilö nähtiin Naantalissa satamassa viljavaraston alueella ainakin 3. ja 9.11. (RL, MR).

Turkinkyvyhky, Streptopelia decaocto

Vakituksia esiintymiskuntia Turku, Raisio ja Naantali, joista vuoden alkupuoliskolta havaintoja seuraavasti: Turku 20 hav., Raisio 10 hav. ja Naantali 3 hav. Mainittavimmat: Raision tehtailla 13 yks 20.1. (JHe), Naantalissa Nubjalassa 7 yks 8.3. (RS) sekä pesivä pariskunta Turussa Keskussairaalamäellä (OT). Havainnot näiden kuntien ulkopuolelta kesäkuun loppuun saakka: 2.3. 1 yks My, kk (TL), 13.-15.5. 1 p Jurmossa, 24.-31.5. 1 yks YI, Ristinummi (MP), 1.6. 2 yks My, kk (TL), 4.6. 1 paikallinen Utöissä (HeL) ja 11.6. 1 kuherteleva Vänössä (HK). Paimion Ala-Vistassa oleili kesällä 2-3 paria (TN).

Vuoden jälkipuoliskolta niukemmin havaintoja: Raisiosta 20 hav. (enimmäistään 5 yks), Naantalista 2 hav. ja Turusta 4 hav. Ainoa havainto näiden paikkakuntien ulkopuolelta: 5.11. 1 yks My, kk (AU, JU).

Streptopelia sp.

30.7. 1 yks Turussa Shellin kaatopaikalla, ilm. turturi (TU, VNU).

Tunturipöllö, Nyctea scandiaca

Havaintoja vain Jurmosta tammi-helmikuulta, jolloin 2.1.-9.2. tehtiin 17 päivänä havaintoja 1-2 linnusta, yksilöitä yhteensä ilm. 3.

Hiiripöllö, Surnia ulula

Alkuvuodesta kolme havaintoa. Ruissalon kartanon luona oleili eläin-suojeluvälvojan hoivista päässyt yksilö vuoden alusta ainakin 2.3. asti. Muurlassa Helsingintien varrella nähtiin 1 yks 5.3. (AK) ja ilmeisesti sama lintu vielä 29.3. (JHe ym.).
 Syyspuolen ensimmäiset havainnot vasta marraskuulta. Uudenkaupungin Vekarassa 1 yks 1.11. (RS). Muut marraskuun havainnot kuun jälkipuoliskolta: 15.11. 1 yks Py, Rhode (ET ym.) ja 1 yks Lai, kk (ET ym.), 23.11. Ihoden lintu edelleen paikalla (KHä) ja samana päivänä 1 yks Tu, Kakskerta (JH) sekä Tu, Runosmäki (MS), vielä 30.11. 1 yks Le, Nyy-näinen (NS). Viimeinen vuoden hiiripöllöhavainto koskee Runosmäen lintua joka nähtiin vielä 7.12. (AU).

Varpuspöllö, Glaucidium passerinum

Talvi 79/80 oli varpuspöllöjen osalta hyvä mikä heijastuu alkuvuoden havaintomäärässä. Ruissalossa tavattiin säännöllisesti pikkupöllöjä 16.4. asti pääas. Kansanpuiston, Honkapirtin ja Kasvitiet. puutarhan seuduilla, havaintoja yhteensä 17 ja eri yksilöitä ilm. 3-4. Muualla tehdyt havainnot: 1.1. 1 yks Tu, Kakskerta (JH, RH), 6.1. 1 yks Veh, Yrjänmäki (BS), 9.1. 1 yks As, Rauvola (RK ym.), 12.1. 1 yks As, Livon-saari (KK, RL, VV), 12.1. 1 yks Tu, Heinikonkatu (MT), 18.1. 1 yks Ra, Kuloinen (TS), 20.1. 1 yks rengastettiin Mietoistenlahdella (RK), 24.1. 1 yks As, Lempiisaari (RB, ET), 26.1. 1 yks Ra, Netsärinne (BS, TS), 3.2. 1 yks Tu, Maaria (JG), 10.2. 1 yks Pi, Harvaluoto (AU), 12.2. ja 31.3. 1 yks Dr, Skinnarvik (Plo), 13.2. 1 yks Kar (ES), 16.2. 1 yks Tu, Runosmäki (AU), 17.2. 1 yks SÄ, Förby (HE), 8. ja 22.3. 1 yks Tu, Piipanoja (AU), 10.3. 1 yks Tu, Helmikänkatu (IL), 13.3. 1 yks Tu, Vahdontie (VH), 22.3. 1 koiras Nau, Storlandet (SA), 23.3. 1 yks Nu (AK), 4.4. 1 yks Kar, Kyrö (KM, JTO), 5.4. 1 koiras Lok, Hakulanjärvi (SA) ja samana päivänä 1 yks Tu, Pernontie (IL). Yhteensä siis 23 havaintoa.

Loppuvuodesta vain kolme havaintoa: 29.10. 1 yks Turussa Pernon Tähkionkadulla (MT), 21.12. 1 yks Paattisilla (RK) ja 27.12. 1 yks Lemmun Pappilassa (MS).

Lapinpöllö, Strix nebulosa

Tämä Turun seudulla erittäin harvinainen vieras tavattiin kerran: 25.2. 1 yks Naantalissa Lamminkedontieellä pihamaalla istuskelemas-sa, lintu valokuvattiin - havainnoitsijan nimi ei ole tiedossani.

Kuningaskalastaja, Alcedo atthis

Kunkku alkaa toipua tuhoisasta talvesta 75/76, jolloin pakkaset hävittivät runsaan kannan lähes nollaan. Yläneenjoen varrella Uusikartanossa havaittiin 1 yks 21.4. (EK). Perniön Kiskonjoessa laji pesi, havaintoja ilmoitettu 29.5.-30.6. väliseltä ajalta, pesä jossa poikaset löydettiin 14.6. (AH, PL, JL).
 Syystalven havaintoja kaksi: Aurasta löydetty 1 yks kuolleena 22.10. (JVuo) ja Paraisilla Partekin sementtisatamassa nähtiin 1 yks 19.12. (Pö).

Harjalintu, Upupa epops

Yhteensä kuusi havaintoa eli melko normaalisti. Vapunpäivänä 1 yks lensi Turussa Shellin kaatopaikalta Ruissaloon (IH) ja ehkäpä sama yksilö näyttäytyi läheisellä Vuoksenniskan alueella 17.-19.5. (MG ym.). Lintuasemilla laji tavattiin Utössä 30.5. (Hel) ja Vänössä 2.6. (HK), jälkimmäinen oli puputteleva koiras.
 Syksypuolelta kaksi havaintoa: 16.10. 1 yks Halikonlahden lietealtail-la (RB, ET) ja 4.11. 1 yks Naantalissa Nesteen öljyjälöstamon alueella, lintu löytyi paikalta 6.11. kuolleena (JVuo).

Valkoselkätikka, Dendrocopos leucotos

Laji on alueella kovan luokan harvinaisuus, nyt kaksi havaintoa: 5.1. 1 vaeltava yks (ENE) Paraisten Atussa (TNI, RP, HV) ja 6.4. 1 naaras koivuja tutkimassa Remiön Strömmällä (JL).

Pohjantikka, Picoides tridactylus

Alkuvuodesta esiintyminen varsin niukkaa (vrt. loppuvuonna -79 vain yksi havainto!). Kustavin Anavaississa 1 naaras 2.2. (HA ym), 16.2. 1 yks Rymättylän Kuralassa (JW) ja 15.3. 1 naaras seitsemän kunnan rajajäpykillä Kuhankuonossa (JHe ym.).
 Jurmossa havaittiin 2.5. 1 paluuvaeluksella oleva yksilö. Pesimäajalta yksi havainto: 30.6. ja 28.7. 1 yks Yläneen Vaskijärvellä (RH).

Syyspuolen havainnoista ensimmäinen 20.8. jolloin 1 yks Nousiaisten Pukkialolla (JE, AK, JKä). Syyskuun 27:s havaittiin laji kolmessa paikassa: naaras DR, Kasnäs (JKi), 1 yks E Ru, Kullavuori (HA, HKo) ja 1 naaras Ha, Joensuu (AV). Niin ikään Halikossa 1 koiras 28.9. Tavolan Vuorelanmäellä (PO). Lokakuussa kaksi havaintoa: 1 koiras 4.10. Kus, Vuosainen (JKi) ja 1 koiras 25.10. Kaa, Erovuori (AO). Marraskuun alkupäiviltä neljä havaintoa: 1.11. 1 koiras Tu, Jalostaja (HA), 1.-2.11. 1 koiras Ry, Riianen (JW), 2.11. 1 yks Py, Rihtniemi (RK ym.) ja mahdollisesti sama yks oli paikalla 5.11. nähty koiras (RB, ET). Joulukuussa havaittiin pohjantikka 11.12. Turussa Pansion laivastoasemalla (JHe, KVi) ja 14.12. Remiön Strömmällä (JL).

Tunturikiuru, Bremophila alpestris

Poikkeuksellisen vähän havaintoja, tällä kertaa vain ulkosaaristosta. Jurmossa viisi havaintoa alkuvuodesta: 4.1. 3 yks, 10.1. 1 yks, 9.2. 2 yks ja 24.-25.2. 1 yks.
 Syksyllä nähtiin tunturikiuru kahdesti: 1 yks Isokarissa 20.9. (ME, JLi, TN) ja 1 yks Jurmossa 31.10. (TNI).

Lapinkirvinen, Anthus cervinus

Pikkusirrin tapaan tästä lajista mukana vain keväthavainnot, joita kertyi kolme kappaletta: poikkeuksellisen aikaiset 2 yksilöä nähtiin 21.4. Lemun Monnoisissa (MS), 24.5. 1 yks Kuusistonlahdella (JG) ja 28.5. 1 yks Turun Satamassa (NT).

Kuhankeittäjä, Oriolus oriolus

Kaikki havainnot kolmen viikon sisällä touko-kesäkuun vaihteessa. Ensimmäinen havainto Jurmosta 28.5. jolloin 3 yks saarella (OA, AI). Kesäkuun toisena kuultiin koiras Turun Pernossa (JKi) sekä Ruissalossa kasvit. puutarhassa, kyseessä mahdoll. sama lintu jota kuultiin luonnonsuojelualueellakin 6.6. asti (PL, RL ym.). Kuhankeittäjä nähtiin 4.6. sekä Utössä (Hel) että Vänössä (HK) ja myös Ruissalossa Vuorikodin luona (EL ym.). Seuraavana päivänä kuultiin vihellystä Yläneen Ristinummella (NP) ja Ruissalossa sekä Honkapirtin luona (JS ym) että Kansanpuistossa (EMä). Viimeksi mainitussa paikassa äänteli kaksi koirasta 8.6. (TM) ja samana päivänä 1 koiras Suomjärven Lahnajärvellä (AV). Kaksi viimeistä havaintoa: 10.6. 1 yks Ruissalon Kallanpäässä (JG) ja 18.6. 1 yks Jurmossa (JKU).

Pähkinähakki, Nucifraga caryocatactes

Alkuvuodelta havaintoja vähän, ennen kesäkuuta vain neljä kpl: 5.1. 1 yks Tu, Pähkinämäki (TM), 7.4. 1 yks Nau, Högsar (SA), 13.4. 1 yks Tu, Hirvensalo (NGR, PL) ja 1.5. 1 yks Kus, Laupunen (ASu).
 Pesimäaikaista havaintoja varsin runsaasti, joista suurin osa Nauvosta: 2.6.-17.8. havaittiin yht. 10 paikalla 1-3 yks (SA, MR). Muualta kesä-elokuulta seuraavasti: 6.6. 1 yks Dr, Kasnäs (JVuo), 11.6. 1 yks Ho, Östra Långholmen (SA), 22.6. 1 yks Ry, Samsaari (JKi), 24.6. 1 yks In, Kolko (ET), 12.7. 1 yks Kor, Markomby (SA), 20.7. alkaen 2 yks Fern, Leikkonen (AH), 20.7. 1 yks Kus, Kaurissalo (HE), 16.8. 1 p. Tu, Iso-Heikkilä (NF), 24.8. 1 yks NW Kus, Kuuskari (JT) ja 24.8. 1 yks ENE Halikonlahdella (HE, HKo, AR). Syyskuultakin kymmenen havaintoa ja

lokakuulta kahdeksan, kunnittain seuraavasti: Turku 8, Korppoo 3, Dragsfjärd 2, Kustavi 2, Askainen 1, Naantali 1, Rusko 1, Nauvo 1 ja Hallikko 1. Osa näistä vaeltavia ja osa paikallisia, ilmoitusten mukaan paikallisia yksilöitä 12 ja vaeltavia 15 kpl. Viimeiset neljä havaintoa marras-joulukuulta: 1.11. 1 yks SE Pus, Kuuskari (OT), 3.11. 1 yks SSE Mer, Taattinen (VM), 15.11. 1 yks SE Tu, Syväkallionpuisto (RL) ja 15.11.-14.12. 1-3 yks Tu, Tavara-asema (JG, JHe ym.).

Lapintiaainen, Parus cinctus

Eksi havainto tästä pohjoisten metsien lajista: 9.-10.2. 1 yks Parraisten Unsholmissa (JM ym.).

Pyrstötiainen, Aegithalos caudatus

Kahta lukuunottamatta kaikki vuoden havainnot 6.4. mennessä. Tammi-kuulta viisi havaintoa: 1.1. 8 yks Tu, Hirvensalo (AS), 3.1. 7 yks Ruissalon kartano (RS, BT), 11.1. 8 yks Tu, Viertolantie (NS), 19.1. 7-8 yks In, Kolko (BT) ja 27.1. 9 yks Ruissalossa Monkapirtillä (JHe, JG). Helmikuun ainoa havainto Ruissalosta kuvan th:sta, ääntä 2.2. (RL). Maaliskuun loppupuolelta neljä havaintoa: 16.3. 3 yks Kus, Laupunen (HR, ASu), 22.3. 12 yks Ruissalon kutoranta (HE), 23.3. 5 yks Py, Riikainen (JW) ja 27.3. 7 yks Ruissalon rantatiellä (TL). Kevään kynnyseltä vielä neljä havainta huhtikuun alkupäiviltä: 1.4. 3 yks For, Gyltö (ES), 4.4. 10 yks Naa, Luonnonmaa (JS), 4.-6.4. Vänössä enimmillään 25 yks (JHe, HK, KT) ja 5.4. 1 yks matkalla N Kustavin Laupusissa (ASu). Loppuvuoden ainoa havainto: 12.10. 3 yks Pö, Riihikoski (SV) ja 2.11. 1 yks Py, Rihtniemi (ET ym.).

Koskikara, Cinclus cinclus

Yhtä lukuunottamatta kaikki havainnot alkuvuodesta. Perniön Latokartanossa, joka lienee ehkä alueen paras koskikarapaikka, havaintoja vuoden alusta 7.4. asti enimmillään 5 yks:stä (AR, RK ym.). Auran Kuuskoskessa 1 yks 27.1.-2.4. (JSO, SV, TV). Perniössä vielä 2.2. 1 yks Mat-hildedalissa (ME, TN) ja 18.2. 1 yks Kosken asemalla (TN). Lossiuomilta kaksi havaintoa: 3.2. 1 yks Taivassalon Kaitaisissa (RK ym.) ja 5.4. 1 yks Karaisilla Atun lossilla (JVu). Alueemme itärajoilta vielä muutama havainto: 23.2. 1 yks Su, Enäjärvi (ME, JH, TN), 8.3. 7 yks Kos TL, Kalkkala (RE ym.), 29.3. 2 yks Eis, Toija (TN ym.), 2 yks Nu, Kk (TN ym.). 1 yks Pert, Sahakoski (TN ym.) ja 2 yks Pert, Juvankoski (TN ym.). Yläneeltä kolme havaintoa: 28.2. 1 yks Kajavanojalla (RH), 1.3. 2 yks Merijoella (TU) ja 8.3. 1 yks Kaukosuolla (JH, TIN, ET). Eksittäishavainnot vielä Laitilan Pehtjärveltä jossa 1 yks 9. ja 20.3. (ME, TN, ASu) ja 8.4. Rymättylän Aaslasta (LS, JW). Loppuvuoden ainoa havainto: Latokartanossa 1 yks 26.12. (JL).

Sepelrastas, Turdus torquatus

Tavalliseen tapaan vain keväthavaintoja ja kaikki lintuasemilta. Jurmossa seuraavasti: 22.4. naaras, 24.4. koiras, 25.4. 2 koirasta samoin kuin 27.4., 1.5. yksi koiras ja samoin 9.5. Eri yksilöitä siis 5-8. Vänössä 1 koiras 25.4. (OT) ja Utössä myös koiras 3.5. (JG, PL).

Mustaleppälintu, Phoenicurus ochruros

Tästä tyypillisestä lintuasemalajista tehtiin tällä kertaa neljä havaintoa asemien ulkopuolelta. Ensimmäinen lintu nähtiin jo maaliskuun lopulla 29.3. jolloin 1 naaraspuuk. Ruissalossa Veneveistämön luona (JKO). Seuraava yksilö Askaisten Louhisaaressa 4.4., 2-kv koiras (JF, RLu). Vänössä havaittiin vanha koiras 5.4. (JHe, M, JP) ja Utössä naaraspuuk. lintu 20.4. (JHe, ES). Toukokuussa nähtiin koiras mustaleppälintu 14.5. Pöytyän Puhossa (JSO) ja 27.5. Vänössä (HK, RLu). Juurmon ainoa havainto tehtiin naaraspuuk. linnusta 28.5. (OA, AL). esäkuun puoleltakin vielä pari havaintoa: 3. ja 5.6. 1 naaraspuuk. Utössä (MeL) ja 10.6. 1 naaras Korppoon Aluskärjellä (RE). Syyspuoleltakin yllättäen kaksi havaintoa, molemmat Utöstä: 15.8. 1 naaraspuuk. (S) ja 15.10. 1 vanha koiras (AS).

Kirjokerttu, Sylvia nisoria

Laji saapuu hyvin täsmällisesti toukokuun viimeisinä päivinä, nytkin ensimmäinen havainto 28.5. Vänöstä 1 yks (KK, RLu). Utössä lajia nähtiin 30.5.-6.6. päivittäin 1-5 yks (MeL). Juurmonkin ensimmäine havainto toukokuulta: 31.5. 10 yks. Kesäkuussa lajia nähtiin Jurmossa 1.-5.6. ja 14.-18.6., edellisenä jaksone enimmillään 12 yks ja jälkimmäisenä 4 yks. Vänössä lajia havaittiin kesäkuussa 11.6. asti, jolloin miehitys päättyi - saarella arvioitiin olevan n. 20 paria (HK). Kesäkuusta vielä kuusi havaintoa näiden vakituisten esiintymispaikkojen ulkopuolelta: 5.6. 1 yks Nau, Seili (JS), 6.6. 2 laulavaa Isokarissa (OO), 7.6. 1 koiras SÄ, Verkkoranta (PLo), 10.6. 2 koirasta Ho, Jungfruskär (RM, BJ), 14.6. 1 laulava Ho, Tjuvö (RP) ja 17.6. 2 koirasta For, Nötö (JKi). Heinäkuulta ilmoitettu havainto vain Vänöstä 7.7., 1 ruokkiva emo (JM). Syysmuuttoa kuvaavia havaintoja tavallista runsaammin kiitos Shellin kaatopaikan rengastustoiminnan. Jurmossa nähtiin 2.8. 1 yks. Turun Shellillä havaintoja 16.8.-11.9., jona aikana rengastettiin 7 yks ja kolmasti kontrolloitiin jo aiemmin rengastettu lintu (HK, TL, VM ym.). Viimeinen syyshavainto poikkeuksellisen myöhään: 8.10. rengastettiin 1 1-kv lintu Vänössä (AS, OT, KT, JVi).

Idänuunilintu, Phylloscopus trochiloides

Kuusi havaintoa touko-kesäkuulta mikä puolet vähemmän kuin v. -79. Jurmossa ensimmäinen ja vuoden ainoa siellä 28.5. jolloin 1-2 yks (OA, AL). Ruissalon Kuvassa 1 yks 4.6. (HE). Laulava koiras kuultiin Nauvon Vikperässä 13. ja 24.6. (SA). Lemun Nonnoisissa 1 laulava yks. 14.6. (MS), samoin Nauvon Prosvikissa 18.6. (JKi) ja Kemiön Mainiemessä 27.6. (ITI).

Kirjosiepi, Phylloscopus inornatus

Tämä taigametsien kiehtova lintu saatiin verkosta Kustavin Isokarissa 22.9. (RE, JLi, TN, OO).

Sepelsieppo, Ficedula albicollis

Havaintoja ainoastaan Vänöstä, jossa nähtiin koiras 27.5. (KK, RLu) ja rengastettiin koiras 5.6. (JH, HK).

Pikkusieppo, Ficedula parva

Tätäkin lajia tavataan pääasiallisesti vain lintuasemilla, nyt kolme havaintoa muualta. Ensimmäiset pikkusiepot nähtiin vasta aivan toukokuun loppupäivinä: Jurmossa 1 yks 26. ja 28.5., Utössä 1 yks 29.5. (MeL) ja Dragsfjärdin Ljusskärissä 1 yks 31.5. (JLä, SS, AV). Kesäkuulta vielä kaksi havaintoa muuttavista yksilöistä: 1.-7.6. yht. 3 yks Vänössä (HK) ja 6.6. 1 koiras Isokarissa. Nauvon Lillandetista pesimiseen viittaava havainto 9.6., 1 koiras lauleli lehdossa (AS). Syyspuolen havainnoista ensimmäinen 14.8. jolloin 1 koiras Kemiön Mainiemessä (JTi). Utöstä havaintoja 6.9.-1.10. seitsemältä päivältä yht. 12 naaraspuuk. yksilöistä (AR, ES). Isokarissa 1 yks 22.9. (TM ym.). Jurmossa nähtiin 13.-29.9. seitsemänä päivänä 1-2 yks. Viimeiset havainnot tulevat Vänöstä: 3.10. 2 yks (JHe, KT, JVi) ja 9.10. 1 yks (OT).

Pikkuvarpunen, Passer montanus

Ei ainuttakaan havaintoa Turusta tai lähikunnista. Lähin pikkuvarpunen tavattiin Taivassalon kks:ssä 19.6. (RLu), sitä ennen oli havaittu 1 yks Kustavin Laupusissa (HR, ASu). Muut havainnot saaristosta: Jurmossa 1 paikallinen 20.6. sekä syysvaeltajina 8 yks 22.10. ja 3 yks 23.10. Vänössä 1 yks 30.9.-5.10. (JHe, KT, JVi). Utöstä enemmälti havaintoja loka-marraskuulta: 9.10. 1 yks, 20.10. 1 yks, 22.10. 3 yks, 23.10. 12 yks ja 10.-30.11. 4 yks (AS). Inön Kolkossa nähtiin 3 yks 25.10. (ET ym.).

Nokkavarpuksen, Coccothraustes coccothraustes

Alkuvuodesta kolme talvihavaintoa: Turussa Väärälhonttiellä 1-2 yks lintulaudalla marraskuulta -79 lähtien 13.1. asti. Turun Piispankadulla nähtiin 2 yks ruokkinnalla 2.1. (RE, TL, HV). Helmikuun 6:s tavattiin nokkavarpuksen Perniön Nestrikissä (AT).

Kevätkauden aikana nokkavarpunen tavattiin kuudesti, puolet näistä havainnoista lintuasemilta: 19.4. 1 yks E Tu, Friskala (OO), 22.4. 1 yks Vänössä (OT), 26.-27.4. 1-2 yks Jurmossa (JuS ym), 1.5. 1 yks NE Naa, Luonnonmaa, 2.5. 1 paikallinen Utössä (JG, PL) ja 22.5. 1 yks Tu, Shell (KMH, OO).
 Syksyn kolme nokkavarpushavaintoa kaikki kahden päivän sisällä: 11.10. 1 yks Lokalahdella (OO), samana päivänä 1 yks Vänössä (KT) ja 12.10. 1 yks N Dragsfjärdin Björkbodassa (JL, RL).

Vuorihemppo, Acanthis flavirostris

Tätä lajia tavataan alueellamme muuttoaikoina erittäin harvoin, nytkin kaikki havainnot talvikaudelta. Jurmon ainoa vuorihemppo tavattiin uuden vuoden päivänä viherpeippoparvessa (JG, PK, HeL). Topinojan kaatopaikalla Turussa ain. 4 yks urpiaisparvessa 2.1. (RK, HV). Tammikuulta vielä kolme muuta havaintoa: 4.1. 2 yks Tu, Vuoksenniska (TV), 7.1. 1 yks Liedon Ravattulassa (RB, ET) ja 20.1. n. 30 yks hemppoparvessa Turussa Ohikuku- ja Hämeentien risteyksessä (JT, OT). Nyöhemmin kevättalvelta yksi havainto: 29.2.-2.3. 2 yks Turun Satamassa (JHe ym.).
 Marras-joulukuulta havaitoja neljä: 2.11. 1 yks Kemiön kk (JL), 15.11. 5 yks Turun Satamassa (JHe, HKo), 20.11. 3 yks Utössä (KS) ja 24.-27.12. 3 yks Turun Satamassa (JHe, HK, HKo).

Tundraurpiainen, Acanthis hornemanni

Edelleen hyvin vähän havaintoja, vuodelta -80 vain kolme: 16.1. 1 yks Ruissalon Kansanpuistossa (RK), 26.1. 1 yks Turussa Ispoisten lumenkaatopaikalla (JHe, TNU, AR) ja 25.2.-9.3. ain. 1 yks Turun Satamassa (JHe).

Taviokuurna, Pinicola enucleator

Etelärannikolle ulottuvaa kunnan vaellusta ei tällä lajilla ole muutama vuoteen ollut, nytkin vain kaksi syyspuolen havaintoa: 17.10. 5 yks SE Turun Syväkallionpuistossa (PL) ja 5.11. 1 yks N Pyhärannan Rihtniemessä (RB, ET).

Isokäpylintu, Loxia pytyopsittacus

Havainnot keskittyneet yhtä lukuunottamatta kesäkauteen. Tämä yksi tulee Jurmosta jossa 9.-10.1. paikallinen naaras.
 Kesäkaudelta havaintoja kymmenen. Ensimmäinen Lemun Monnoisissa 27.5. 1 yks (MS). Muut havainnot: 5.6. 1 ylilentävä Dr. Kasnäs (JVuo), 14.6. 1 yks jälleen Nonnoisissa (MS), 15.6. 6 yks Jurmossa, Kustavin Kuuskarissa 5 yks 29.6., 3 yks 4.7. ja 2 yks 6.7. (JT), saman pitäjän Anavaisissa 10+5 yks 24.8. ja 22 yks 30.8. (RT), Korppoon Norra Furuholmissa 10 yks 30.8. (JVuo). Syyskuulta vielä yksi havainto: 22.9. 2 yks Jurmossa.

Kirjosipikäpylintu, Loxia leucoptera

Vain kaksi havaintoa, toinen hyvin poikkeukselliseen aikaan: 5.6. pariskunta paikallisena Jurmossa (MKK, LK, HV ym.). Toinen havainto syksyllä: 4.10. 3 yks E Vänössä (JHe, KP, JVI).

Pohjansirkku, Emberiza rustica

Havainnoista yllättäen suurin osa pesimiseen viittaavia, selviä muutajia koskevia havaintoja vain neljä.
 Pesimiseen viittaavat havainnot: Suomenselällä 2.5. 2 laulavaa koirasta Johdesuolla ja 3.5. niin ikään 2 laulavaa Oksjärvellä (RP), Yläneen Vaskijärvellä havaintoja 3.5.-30.7., ainakin 2 laulavaa koirasta sekä varmistettu pesiminen (RH), Nymäjoen Karkostensuolla varoitteleva pari 21.5. (AI, JKK), samoin Alastaron Telkunsuolla 23.5. (AK, JKK), 25.5. laulava koiras Pöytyän Pöytärahkalla (HTa), 26.5. laulava koiras sekä varoitteleva pari Pöytyän Bullusaarenrahkalla (HTa), 28.5. 2 yks Oripään Isorahkalla (HTa), 19.7.-3.8. ain. 1 1-kv lintu Mietoistenlahdella (RE). Todennäköisesti pesimätöntä kiertelijää koskee 1.7. Jurmossa havaittu koiras (TV).
 Muuttohavainnot: 4.5. 1 yks N Mietoistenlahti (JLi), 16.5. 3 yks Iso-Karissa (BY, OG, TP), Halikonlahdella 1 yks 23.8. (MK, HV) ja 27.9. (AV).

Yhteenvedon lopuksi esittelen v.-80 tehdyt havainnot Nariteettikomitean alaisuuteen kuuluvista lajeista. Yksi tällainen havainto on esitetty jo edellä (kyhmyhaahka-naaras Jurmossa). RK:n hylkäämiä havaintoja alueeltamme on ainakin pikkukiljukotkasta, käärmekekotkasta, pikkusirkusta, siperiankurmitsasta, karimetsosta ja niitty-suohaukasta. Kesken käsittelyn on vielä havainnot sepelsieppo-naaraasta, sepelrastaspariskunnasta kesällä ja käärmekekotkasta.

Jääkuikka, Gavia adamsii

Jurmo 8.12.: 1 juv/talvipukuinen klo 12 jälkeen Itäsantojen edustalla, aluksi erittäin lähellä, minkä jälkeen katosi uiden ja sukellelleen Grundvikharunin itäpuolelta merelle. Oli näkyvissä n. 20 min. Koko ja nokka tärkeimmät havaitut tuntomerkit. (RB, HH, TIN, ET)

Ruskohaikara, Ardea purpurea

Lemun Oukkulanlahti 23.6.: 1 ad. lintu lenteli ja kahlaili lahden matalikolla. Tietävästi lintu oli nähty jo ainakin 15.6. Yleisväriltään tumman punaruskeaa, varsinkin vatsapuoli. Kaulassa punaruskeaa ja valkeahkoa raitaa. Ensimmäinen havainto lajista TLY:n alueelta. (MMA, MS).

Niittysuohaukka, Circus pygargus

Mietoinen Nymäjoen suisto 10.5.-6.7.: Pinnarallipäivänä löydettiin tämä sittemmin monien näkemä lintu, joka mitä ilmeisimmin pesi paikalla, sillä myöhemmin kesällä paikalla nähtiin useaan otteeseen myös naaras ja mm. 6.7. nähtiin koiraan antavan saaliin naaraalle joka laskeutui ruokkoon. (EL, OO, JLi ym.)

Rantakurvi, Xenus cinereus

Turun Vuoksenniskan ranta-alue 27.5.: löytyi illansuussa kyseisen täytemaa-alueen lieterannalta, klo 20.40 lähti paikalta kadoten itään kaupungin ylle. (MGR, HK, HV).

Siperiankurmitsa, Pluvialis dominica fulva

Dragsfjärd, Björkboda 11.-13.10.: 1 yks oleskeli parinkymmenen yksilön kapustarintaparvessa laajalla peltoaukealla. Löydettiin ensimmäisen kerran mustaviklomaisen äänensä perusteella. Maassa olevassa parvessa vaikea keksiä kapustarintojen joukosta, lennossa erottautui helpommin pienemmän kokonsa ja eriväristen siivenalustojensa takia, äänteli vain lennossa. (JL ym.).

Mustajalkatylli, Charadrius alexandrinus

Mietoistenlahti 22.5.: 1 naaras oleskeli länsirannan lietteillä valtiin edustalla, häipyi paikalta jo samana päivänä. (TL ym.).

Kurppaviklo, Limnodromus sp.

Jurmo 15.5.: 1 kesäpukuinen yks., joka ilmoitettu pitkänokkaisena kurppaviklona - lajitason määrittäminen on kuitenkin RK:ssa vielä kesken joten toistaiseksi lintu ilmoitetaan tässä sp:nä. -"Olin parhaillaan tarpomassa pikku sateessa Lounaisriutan tyvellä, kun Järveltä kuului outo moniosainen kahlajaan soidnäni. Samalla kuului myös terävä piit piit ja ylitseni lensi kurpan muotoinen kahlaja, jolla oli muuten tasaisen tummassa yläpuolella kirkaan valkea kiila pitkälle selkään. Lintu laskeutui Eteläriutan tyvelle klo 17.15 ja siitä alkoi vajaan tunnin mittainen takaa-ajo ennekuin se asetui paikalleen." Kyseessä ensimmäinen hyväksytty havainto kurppaviklosta maastamme. (SK).

Isokihu, Stercorarius skua

Askainen 6.5.: 1 yks oleskeli erään arnta-alueen edustalla, lintu oli varsin peloton ja siitä saatiin hyviä valokuvia. Ensimmäinen havainto TLY:n alueelta. (NR).

Mehiläissyöjä, Merops apiaster

Korppoon Utö 29.5.: 1 yks istuskeli kirkkoalueella aidalla, missä lintua päästiin valokuvaamaan. Havainnon tekivät paikalliset asukkaat,

saarella olleet lintuniehet eivät lintua enää löytäneet.
Justavin Ruoni 24.6.: 1 yks istuskeli puiden latvoissa ja talojen antenneilla. (Heikki Joukio).
Ehkätkin siis kaksi havainto tästä hiemosta sähkölynnusta.

Justaotsalepinkäinen, Lanius minor

Jurmo 2.6.: 1 ad. naaras ilmestvi kyläpellon aidan seipäille klo 11.30. Pöllä alueella se viihtyi koko päivän. Viimeksi lintu näkyi klo 20.00. (JL, JS).

Turku, Halinen 6.-12.9.: 1 ad. naaras oleskeli Auraajoen ja Ylioppilas-
kylän välisellä ranta-alueella istuskellen langoilla ja vanhoilla sil-
tapilareilla muodostuen varsin suosituksi nähtävyydeksi. (TL, TN ym.).

Mustapäätasku, Saxicola torquata

Porvoo Utössä 1 yks 16.10. (JS).

Hummikirvinen, Anthus campestris

Turku Shellin lumenkaatopaikka 17.5.-7.9.: ensimmäiset havainnot lau-
lavasta koiraasta, laji pesi paikalla koska syksymmällä paikalla nähtiin myös nuoria lintuja - pesää ei kuitenkaan tiettävästi löydetty.
Kolmas peräkkäinen pesintävuosi tällä paikalla.

Enä 20-21.9. 1 yks (JS).

Jurmo 23.10. 1 yks Järven luona niittvikirvisen seurassa (JL, JV).

Isokirvinen, Anthus novaeseelandiae

Syksyllä -80 oli tällä lajilla kohtalaisen voimakas vaellus, omalta
alueeltamme ilmoitettu kaksi havaintoa:

Vänä 5.10.: 1 yks laskeutui hetkeksi Kylään aamulla lähtien pian jat-
kamaan matkaansa länteen (JL, JS, JV).

Salon Malikonlahti 14.10.: 2 yks lietealaiden reunamilla, hyväksytty
RE:ssä nimikkeellä mongolian-/isokirvinen, koska linnuissa havaittiin
muutamia lähinnä mongoliankirviseen viittaavia tuntomerkkejä. (JE ym.).

Kirjosipiiumilintu, Phylloscopus inornatus

Uudenkaupungin Vekarassa 1.11. 1 yks hyppeli rantakatajissa (RS ym.).
Verkoista saadut eivät kuulu RE:lle (vrt. Isokarin havainto edellä).

Harmaasirkku, Miliaria calandra

Jurmo 12.8. 1 yks (JP).

Valitettavasti osasta yllä olevia harvinaisuushavainnoja olivat käy-
tettävissäni olevat tiedot kovin niukat koska alkuperäisiä havainto-
ilmoituksia ei ollut käytettävissäni eikä havainnosta ollut muulla ta-
voin ilmoitettu.

Katsauksesta löytyvät havainnot koskevat virheellisyydet pyydetään
oikaisemaan arkistonhoitajalle tai kirjoittajalle. Vuoden -80 havain-
not ovat siis edelleen tervetulleita, erityisesti kaivataan rariteetti-
ilmoituksia RE:n alaisista käsittelemättömistä havainnoista.

MIELIPIIDE

LUONNONKUVAUKSESTA

HANNU LAHTONEN

Tämä kirjoitukseni ei ole vastaus tai kommentti mihinkään Ukulin aikaisempaan luonnonkuvausta käsittelevään juttuun. Onpahan vain paperille napattuja ajatuksia ko. aiheesta.

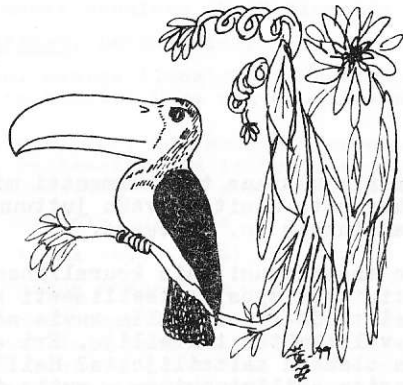
Luonnonkuvausta uhkaa aneemisuus! Vain kourallinen kuvaajia pyrki omintakeisuuteen ja tiettyyn myös taiteellisesti korkeatasoiseen tulokseen. Taidetta ei tehdä ripustamalla kuvia näytteille eikä näyttelyn tekijä ole välttämättä taiteilija. Eri asia on se, että kaikki eivät pyrikään olemaan taiteilijoita? Heille voi olla tärkeämpää jonkin muun asian esilletuominen - mutta tässä piilee jo mainittu aneemisuuden vaara. Asiat kyllä voidaan esittää hyvin ja mielenkiintoisesti tarvitsematta "sortua" taiteeseen.

Mielestäni hyvän kuvan ei tarvitse esittää harvinaisuutta tai olla pihapulusta näpätty. Aihe on vapaa ja kaikki aiheet yhtä hyviä, mutta mielenkiinnon ylläpitämiseksi tarjonnan tulee olla monipuolista. Hyvä luonnonkuva on oikein ja tehokkaasti sommiteltu. Huonolla sommitelulla hyväkin aihe muuttuu roskakorikamaksi. Kuvajien tulee myös tajuta, että kohteen sijainti kuva-alueella on vain osa sommitelmaa. Pinnat, rakenteet, värit ja katseen kulkusuunta ovat varteenotettavia sommitelman osa-alueita. Ihan välttämättömiä. Hyvän luontokuvan tekninen taso on tinkimätön ja sen tulee sopia aiheeseen. Esim. tärähtänyt luontokuva ei ole hyvä luontokuva (ellei aihe ja käsitteilytapa sitä vaadi). Mitään lakeja ei siis ole. Käytännön määrää kuvaaja ja aihe. Olen joskus kuullut ihmeellisiä väitteitä siitä, että harkiten sommiteltu ja tekniikaltaan hallittu kuva olisi luonnoton. Väite on mielestäni vähintäänkin kummallinen. Onko "luonnollisuus" yhtä kuin kuva, joka on otettu "vähän sinne päin"? Tai tekevätkö suodattimet, jälkivalotukset jne. kuvan epäluonnolliseksi? (En ole muuten vielä edes kuullut määritelmää luonnollisuudesta) Liika objektiivisuus vie helposti subjektiivisuuteen.

Huomioitavaa

Luonnonkuvaukselle on olemassa sääntönsä, joiden tarkoituksena ei ole rajata kuvailmaisuutta, vaan toimia kohteiden suojana. - Pykälöisin ne näin:

- 1§ Pidä jälkesi siistinä
- 2§ Muista jokamiesvelvollisuutesi
- 3§ Harkitse! Onkohan se pesäkuvaus lainkaan tarpeen?
- 4§ Pyri mahdollisimman pieneen häiriöön
- 5§ Ole osa luontoa - käytä järkeäsi!

**LINTUMIEHEN JA
LUONNONTUTKIJAN**

ZEISS

KIIKARIT

10 x 40 B/GA DIALYT

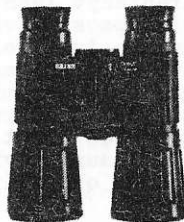
8 x 56 B/GA DIALYT

Ammattimiehen toiveet
täyttävä korkealaatuinen
työväline.

Myynti:

OPTIKKO
KANGASNIEMI
VUODESTA 1899

Kauppiaskatu 10 C 20100 Turku 10
puhelin 921-33 75 22

30
vuoden
takuu

OSOITEMUISTIO

FLY:n HALLITUS

Puheenjohtaja	Juha Vuorinen Terhotie 17, Tku 72	p. 361 238
Varapuheenjohtaja	Juhana Piha Kiinamylllynkatu 5 A, Tku 50	13 694
Sihteeri	Päivi Jalava Linnunpääntie 4 A, Tku 84	355 127
Rahastonhoitaja	Rauno Laine Rauhankatu 9 B 43, Tku 10	304 562
Tiedotevastaava	Tapani Missonen Yo-kylä 23 A 3, Tku 51	371 489
Jäsen	Hannu Lehtonen Rakuunatie 42, Tku 72	366 559
Jäsen	Ari Laine Papinsaari, Tku 90	
Jäsen	Ilkka Rauvola Hämeenkatu 8 C, Tku 50	21 670
Jäsen	Janne Suomela Mestarinkatu 16 a C, Tku 81	358 312
Jäsen	Timo Vuorisalo Rättilänkatu 18 as. 3, Tku 84	356 436

JURMON ASEMANHOITAJA

tiedustelut, varaukset	Jouni Saario Yo-kylä 78 A 11, Tku 51	375 753
------------------------	---	---------

HAVAINTOARKISTO

arkistokortit	Juhana Piha ks. hallitus	
---------------	-----------------------------	--

LEHTIARKISTO

lehtien lainaus, vaihtopyynnöt	Jarmo Komi Hämeenkatu 2 B, Tku 50	19 716
-----------------------------------	--------------------------------------	--------

SUOARKISTO

	Antti Karlin Hämeenkatu 2 B 26, Tku 50	23 385
--	---	--------

HAVAINTOPOIMIKUNTA

vuodenaikaiskatsaukset	Heikki Karhu Talikkokatu 6 A 2, Tku 54	371 942
------------------------	---	---------

RARTTEETTIHAVAINNOT

tiedustelut, ilmoitukset	Olli Tenovuo Jaanintie 34 D 78, Tku 54	374 567
--------------------------	---	---------

KUOLLEET LINNUT

(ja muut eläimet)	Ari Karhilahti Turun Yliopiston biologian laitos Tku 50	645 775 tai 645 774
-------------------	---	------------------------

LOUKKAANTUNEET

LINNUT (ja muut eläimet)	Anja Eerikäinen	484 062
--------------------------	-----------------	---------